

Slash: the Final Frontier

De opmars van homo-erotische fanfictie

<i>Woord vooraf</i>	4
<i>Inleiding en probleemstelling</i>	1
<i>1 Fans en fandom</i>	3
1.1 Fans: wie zijn ze?	3
1.1.1 Fandom: een echte vrouwencultuur?.....	3
1.2 Fans: hoe worden ze gezien?	4
1.2.1 De stereotypering van fans en fandom door buitenstaanders.....	4
Zie ook 2.1.3 Fanfictie: een volwaardig literair genre? op p. 13 en 3.3 Slash: onderzoekers versus fans op p. 19.....	5
1.2.2 Fandom: een samenhangende groep?.....	5
1.3 Fans: hoe vinden ze hun weg naar fandom?	5
1.4 Fans: wat doen ze?	6
<i>2 Fanfictie</i>	7
2.1 Wat is fanfictie?	7
2.1.1 De belangrijkste subgenres op een rijtje.....	8
2.1.2 Hoe weet een lezer met welk soort fanfictie hij te maken heeft?.....	10
2.1.3 Fanfictie: een volwaardig literair genre?.....	12
2.2 Het ontstaan en de evolutie van fanfictie	13
2.2.1 Hoe is fanfictie ontstaan?.....	13
2.2.2 Het prille begin: de fanzines.....	13
2.2.3 Het vraagstuk rond aangepaste technologie.....	14
2.2.4 De overstap naar het Internet.....	15
2.3 Waarom schrijven mensen fanfictie en geen originele fictie?	16
<i>3 Slash</i>	17
3.1 Wat is slash?	17
3.1.1 Slash en de aantrekkingskracht van science fiction.....	17
3.2 Het ontstaan en de evolutie van slash	18
3.3 Slash: onderzoekers versus fans	19
3.4 De verschillende theorieën rond slash op een rijtje	21
3.4.1 Patricia Frazer Lamb en Diana Veith: het belang van gelijkheid tussen partners.....	21

3.4.2 Joanna Russ: de identificatie van vrouwen met mannelijke personages.....	24
3.4.3 Camille Bacon-Smith: de rol van de extreme close-up.....	25
3.4.4 Henry Jenkins: de problemen met het schrijven van een man/vrouw-relatie.....	27
3.4.5 Constance Penley: hertekening van de mannelijkheid.....	29
3.4.6 Elyce Rae Helford: androgeniteit in vraag gesteld.....	30
3.4.7 Mirna Cicioni: de aantrekkingskracht van mannelijke interactie	31
3.4.8 Harry Benshoff: gelijkheid in vraag gesteld.....	32
3.5 De populariteit van slash over de eerste keer en de rol van hurt-comfort.....	32
3.5.1 Patricia Frazer Lamb en Diana Veith: de rol van de vrouw in relaties.....	33
3.5.2 Joanna Russ: uitdieping Patricia Frazer Lamb en Diana Veith.....	33
3.5.3 Henry Jenkins: van de aanvankelijke relatie naar de herbevestiging van de band.....	34
3.5.4 Mirna Cicioni: een vergelijkende studie.....	35
3.6 De rol van seksscènes: slash als pornografie?.....	36
<i>Besluit.....</i>	<i>39</i>
<i>Bijlages.....</i>	<i>41</i>
I. Star Trek: TOS.....	41
II. Dark Shadows.....	41
III. The Professionals.....	42
IV. Star Trek: TNG.....	42
V. Blake's 7.....	43
VI. Star Trek: Voyager.....	43
VII. Scientists, Snakes, and Imminent Death by Ozymandia.....	44
VIII. 0200, In the Airoponics Bay by Monkee.....	45
IX. Snow – A Voyager Lullaby by Jane St Clair.....	48
X. The Kiss by AtieJen.....	50
XI. Land of the Living by Catch22Girl.....	53
XII. Afternoon Off by Louise Wu.....	57
<i>Bronnenlijst.....</i>	<i>60</i>
<i>Boeken.....</i>	<i>60</i>
<i>Internet.....</i>	<i>62</i>
<i>Illustraties.....</i>	<i>65</i>

Woord vooraf

De keuze van slash als het onderwerp van dit eindwerk was niet de meest voor de hand liggende. Heel wat mensen hebben immers nog nooit van fanfictie en slash gehoord. Tijdens het schrijven van dit eindwerk was de grootste uitdaging dan ook het zo duidelijk mogelijk uitleggen van deze vormen van fanproductie. Mijn promotor mevr. Rötgens, die vooraf niets van het onderwerp afwist, fungeerde hierbij als klankbord. Tijdens de vele besprekingen ontpopte ze zich tot een uitstekende ‘advocaat van de duivel’, waarvoor dank. Graag wil ik ook iedereen bedanken die direct en indirect meegewerkt heeft aan de totstandkoming van dit eindwerk. Zonder de goede raad en steun van vrienden en familie had dit eindwerk er helemaal anders uitgezien.

Slash: the Final Frontier

De opmars van homo-erotische fanfictie

Inleiding en probleemstelling

Fans en media oefenen een niet onbelangrijke invloed op elkaar uit. Via de media komen fans immers in contact met hun idolen en met elkaar. Personen die heel wat fans hebben, kunnen meestal ook rekenen op heel wat media-aandacht. Die media brengen vooral buitensporige fans in beeld. Iedereen herinnert zich wellicht de beelden van de gillende, huilende en flauwvallende meisjes bij optredens van The Beatles, de beelden van **Star Trek**-fans die zich verkleden in hun favoriete personage, de verhalen over stalkende en soms zelfs moordende fans, ... Over de fans die zich in alle rust en stilte bezig houden met hun idolen wordt er echter bitter weinig verteld. Wie zijn ze en wat doen ze? Ze zijn voornamelijk van het vrouwelijke geslacht en ze houden zich bezig met een brede waaier van activiteiten. Uit deze activiteiten koos ik **fanfictie**, en dan meerbepaald **slash**, omdat deze activiteit het dichtst aanleunt bij de richting journalistiek. Fans schrijven namelijk verhalen over hun favoriete serie en publiceren die dan in een tijdschrift of op het Internet.

Hoewel het genre zich over de hele wereld verspreid heeft, heb ik me vooral toegespitst op de westerse fanfictie omdat wij, Belgen, meer vertrouwd zijn met Amerikaanse en Britse televisieseries dan met Japanse manga (strip) en anime (tekenfilm). De doelstelling was, voor de eerste keer in het Nederlands, een antwoord te geven op de vragen die spontaan opkomen wanneer je voor het eerst in contact komt met fanfictie en slash. Wat zijn fans en waar houden ze zich mee bezig? Wat is **fandom**? Wat zijn fanfictie en slash precies? Wie schrijft fanfictie en slash? Waarom schrijven mensen fanfictie en slash? Hoe zijn fanfictie en slash ontstaan? Tijdens mijn zoektocht botste ik op een aantal Amerikaanse onderzoekers die zich jaren in de fangemeenschap hebben ondergedompeld op zoek naar de antwoorden op de vragen die ik me ook stelde. Ik heb hun theorieën naast elkaar gezet en aan elkaar getoetst. Bepaalde informatie was niet in boeken terug te vinden. Ik was dus genooddaakt om het Internet te raadplegen. Nederlandstalige bronnen waren praktisch onmogelijk te vinden. In het Nederlandse tijdschrift ZijaanZij trof ik één artikel aan.

Een aantal bronnen dateert uit de jaren 80 en begin jaren 90. Hoewel deze op maatschappelijk, seksueel en televisieel gebied achterhaald zijn, vormen ze een belangrijke basis voor meer recent onderzoek en dus ook voor dit eindwerk. De rol die vrouwelijke personages in televisieseries en films spelen, is het afgelopen decennium sterk geëvolueerd. Doordat deze televisieseries en films in heel wat landen getoond worden, bereiken en beïnvloeden ze fanfictieschrijvers over de hele (westerse) wereld. Het was dan ook belangrijk dat deze evolutie in dit eindwerk geïntegreerd werd. De rol die de vrouw in de hedendaagse maatschappij speelt, de manier waarop vrouwen vandaag hun seksualiteit

beleven en de manier waarop homoseksuelen gezien worden binnen de hedendaagse samenleving heb ik niet uitgewerkt omdat deze verschillen van land tot land, van cultuur tot cultuur, van religie tot religie en van persoon tot persoon. Het volledig uitwerken van deze informatie had me te ver van het feitelijke onderwerp afgeleid. De lezer kan deze informatie vanuit zijn eigen ervaringen en leefwereld met de nodige kritische zin benaderen.

Ik heb dit eindwerk opgedeeld in drie delen. In het eerste deel gaat het over fans en fandom. Fanfictie en slash zijn namelijk gekaderd in een groter geheel van fanactiviteiten. De lezers moeten eerst wat meer uitleg krijgen over fans en fandom vooraleer ze de mechanismen achter fanfictie en slash kunnen begrijpen. Het tweede deel spitst zich toe op fanfictie. Slash is één van de drie hoofdgenres van fanfictie. Omdat slash niet het enige soort fanfictie is, heb ik eerst fanfictie als genre uitgewerkt. In het laatste deel heb ik me specifiek toegespitst op het hoofdgenre slash. Uit de drie hoofdgenres heb ik slash gekozen omdat er over slash de meeste en meest verschillende theorieën bestaan. Tussen de verschillende theorieën zijn er heel wat overlappingsen. Ik heb de verschillende theorieën ondanks die overlappingsen per onderzoeker besproken omdat de onderzoekers voor verschillende invalshoeken kozen. Deze verschillende invalshoeken zorgen er ook voor dat een aantal onderwerpen slechts in één werk aangekaart worden. De informatie die over deze onderwerpen gegeven wordt, kon dus onmogelijk getoetst worden aan een andere betrouwbare bron.

Het auteursrechtelijk probleem dat het schrijven van fanfictie stelt, heb ik niet besproken. Dit was niet de doelstelling van dit eindwerk. Heel wat landen hanteren verschillende vormen van auteursrecht, er is dus geen standaard auteursrecht dat getoetst kan worden aan het fenomeen fanfictie. Bovendien is er nog heel wat onduidelijkheid over auteursrecht op het Internet. Het leek me aangewezen me te concentreren op het wie, wat, waar en waarom van dit in België relatief onbekende fenomeen in plaats van op de juridische kant.

1 Fans en fandom

1.1 Fans: wie zijn ze?

Fans zijn voor het grootste deel kijkers die, méér dan anderen, letten op alles wat te maken heeft met hun favoriete televisieseries, films, iconen, sterren of sportploegen. Sommigen gaan zelfs zo ver dat ze de idealen en waarden, die een scenario (van een serie, film, computerspelletje, ...) volgens hen uitdraagt, gaan overnemen. (MacDonald A., 1998, p. 136) De wens tot een gemeenschap te behoren zet veel fans er toe aan op zoek te gaan naar anderen die dezelfde interesses delen. Op die manier komen ze bij fandom (= de fangemeenschap) terecht. (Gillilan C., 1998, p. 185) Fandom is een fictief universum dat de regels, geschiedenis, personages en zo verder van een scenario beschrijft en (eventueel) herschrijft. Andere fans kunnen of willen daarentegen niet actief deelnemen aan fandom. (MacDonald A., 1998, p. 136)

1.1.1 Fandom: een echte vrouwencultuur?

Star Trek: TOS¹ (The Original Series) was de eerste serie die op een grote aanhang kon rekenen bij de vrouwelijke fans. Voorheen was fandom voornamelijk een mannenwereld. Deze toevloed van vrouwen was verbazend gezien het feit dat de serie zich voornamelijk focust op de werkrelatie en vriendschap tussen drie mannen: Captain James T. Kirk, First Officer Spock en Dr. Leonard McCoy. (Russ J., 1985, p. 80) Ondertussen centreert televisiefandom zich voornamelijk rond vrouwen. Televisiefandom bestaat uit een mengsel van leden uit verschillende klassen, rassen en seksuele oriëntaties. Deze heterogeniteit is representatief voor televisiefandom als een geheel. Toch kan een standaard fantype omschreven worden: een blanke vrouw die een hogere opleiding genoten heeft, tot de middenklasse behoort, heteroseksueel en tussen 25 en 50 jaar oud is. Hoewel het overgrote deel van de fans uit professionele vrouwen en vrouwen uit de middenklasse bestaat, zijn ook vrouwen uit de arbeidersklasse geen uitzondering binnen televisiefandom. Raciaal en etnisch gezien zijn fans erg divers. De meerderheid van de leden is blank, maar er zijn ook heel wat leden van Afro–Amerikaanse, Latijns–Amerikaanse en Aziatische afkomst. Hoewel de meeste leden heteroseksueel zijn, zijn er ook lesbiennes en biseksuelen lid. Samen vormen deze vrouwen een netwerk van individuen met een gemeenschappelijke cultuur. Deze vrouwen controleren samen de fanactiviteit en –productie. (Gillilan C., 1998, p. 184–185)

Binnen het hoofdzakelijk vrouwelijke televisiefandom vormt **Dark Shadows²**-fandom een uitzondering op de regel. Dark Shadows-fandom bestaat uit evenveel mannen als vrouwen. De meeste onder hen waren kinderen of tieners toen de serie voor het eerst op het scherm verscheen tussen 1966

¹ Zie I. Star Trek: TOS op p. 41

² Zie II. Dark Shadows op p. 41

en 1971. Nostalgische herinneringen uit de kindertijd liggen dan ook vaak aan de basis van hun blijvende appreciatie van de serie. De mannen, die deel uitmaken van Dark Shadows-fandom, beantwoorden echter niet aan het stereotiepe beeld dat onze maatschappij hen oplegt. Volgens D. A. Miller³ ‘vervrouwelijken’ gotische horrorverhalen (zoals Dark Shadows) actief hun lezers of kijkers, ook al zijn die in realiteit van het mannelijke geslacht. De verhalen roepen bij de lezers of kijkers emoties en gevoelens (zoals nervositeit en angst) op die normaal gezien geassocieerd worden met vrouwen. Om van het gotische te genieten moet je de traditionele man/vrouw-rollen omkeren. Ook lezers of kijkers van het mannelijke geslacht gaan zich tijdens het lezen of kijken dus identificeren met het vrouwelijke geslacht. Hoewel Millers model voornamelijk gebaseerd is op het traditionele idee dat bepaalde emoties en gevoelens enkel aan vrouwen (of mannen) kunnen toegeschreven worden, biedt het een hypothese voor de aantrekkingskracht die gotische horrorverhalen hebben op mannen. (Benshoff H., 1998, p. 203)

1.2 Fans: hoe worden ze gezien?

1.2.1 De stereotypering van fans en fandom door buitenstaanders

Over fandom bestaan er veel en tegenstrijdige theorieën omdat er veel geïnteresseerde spelers op de markt zijn. Voor de media-industrie hebben fans traditioneel een belangrijke achterban gevormd die gemeten, gecontroleerd en geïnstitutionaliseerd moet worden omdat ze een belangrijke waarde hebben als public-relationsinstrument en als markt voor hapklare producten. De pers, daarentegen, ziet fandom als een gestigmatiseerde wereld die gekenmerkt wordt door gevaar, abnormaliteit en dwaasheid waarin fans een geheim leven kunnen leiden dat geen enkel belang heeft. (Harris C.(1), 1998, p. 4–5) “*Get a life*”, zei William Shatner, de acteur die James T. Kirk vertolkt in Star Trek: TOS, tijdens een televisieshow tegen één van zijn fans. “*I already have a life,*” was het antwoord van de fan. (Jenkins H.(1), 1992, p. 277)

Onderzoekers zijn opgekomen tegen het feit dat fans vaak gestereotypeerd worden als obsessieve losers die de band met de echte wereld verloren hebben en in een fantasiewereld leven samen met hun favoriete personages. Fans zijn volgens onderzoekers geen extremisten met een ongezonde en onrealistische interesse in een bepaalde serie. Ze zijn consumenten met een gezond verstand die in staat zijn producten van de populaire cultuur te gebruiken om hun eigen noden en verlangens te vervullen. Bovendien kunnen fanactiviteiten, die enkel een substituut zijn voor politieke en sociale actie, sociaal gedrag versterken. (Pullen K., 2000, p. 53) Onderzoekers focussen zich echter enkel op het objectiveren van fandom vanuit het standpunt van buitenstaanders en zien daarbij de mening van

³ D. A. Miller is ‘Professor of English’ aan de ‘University of California, Berkley’ (D.A. Miller, Internet, 2003)

insiders over het hoofd. De mening van de fans zelf wordt dus amper naar voren gebracht.⁴ (Harris C.(1), 1998, p. 4–5)

1.2.2 Fandom: een samenhangende groep?

De manier waarop het publiek gezien wordt in de communicatiewetenschappen is op het einde van de 20^e eeuw grondig herzien moeten worden. De opkomst van nieuwe technologieën heeft de samenhang van het publieksgedrag in zowel tijd en ruimte grondig veranderd. Het idee dat het publiek een sociale groep is die publiekelijk samenkomt en onmiddellijk kan aangesproken worden door een auteur of performer is voorbijgestreefd. (Lindlof T., Coyle K. & Grodin D., 1998, p. 219) Tijdens de jaren 80 en 90 ging de wetenschappelijke interesse zich focussen op de mogelijkheid van het individu om aan de massacultuur te ontsnappen. Er werd afstand genomen van het voorheen dominante idee dat een publiek passief of hulpeloos is. (Harris C.(2), 1998, p. 42) Een typisch mediapubliek is geen samenhangende groep die volgens een bepaalde gemeenschappelijke code functioneert. Participanten in massamedia-evenementen gebruiken en interpreteren dezelfde informatie op verschillende manieren. Ze beslissen ook zelf waar, wanneer en hoe ze een medium gebruiken. (Lindlof T., Coyle K. & Grodin D., 1998, p. 220) Een publiek, op zich, bestaat dus eigenlijk niet. Bovendien evolueert het constant. Het is veranderlijk, instabiel, dynamisch en interactief. Fans en fandom zijn voortdurend in beweging. (Harris C.(1), 1998, p. 3–4)

1.3 Fans: hoe vinden ze hun weg naar fandom?

De meeste fans zetten hun eerste stappen op de weg naar fandom voor ze ooit van het woord en de gemeenschap gehoord hebben. De weg begint met hun televisietoestel, bioscoopzaal, boekenwinkel,... De keuzes die ze daar maken, zullen uiteindelijk leiden tot de identiteit die ze binnen fandom zullen opnemen. De eerste beslissing die genomen moet worden, is die van het genre. Prefereren ze science fiction, fantasy, horror, actie, thrillers, detectives of mysteries? Eens de fans één of meerdere genres uitgekozen hebben, nemen ze nog andere beslissingen onafhankelijk van de gemeenschap die ze later zullen vervoegen. Prefereren ze films, televisie, boeken, strips of videospelletjes? Welk medium maakt het genre het meest echt of genietbaar? Fans limiteren zich zelden tot één genre en medium. Toch hebben ze vaak een favoriet genre en medium waarmee ze zich het sterkst identificeren. Binnen fandom zullen de fans hun primaire identiteit voornamelijk baseren op het genre en medium die de sterkste aantrekkingskracht op hen uitoefenen. Veel fans komen voor het eerst in contact met fandom in clubs of op conventies, die ze ontdekken door reclame die verschijnt in gespecialiseerde magazines. Sinds de komst van het Internet vinden veel fans via dit medium hun weg naar fandom. Wanneer fans in contact komen met fandom ontdekken ze dat de keuzes die ze voorheen gemaakt hebben zowel deuren openen als sluiten. Na het initieel contact met

⁴ Zie ook 2.1.3 Fanfictie: een volwaardig literair genre? op p. 13 en 3.3 Slash: onderzoekers versus fans op p. 19

fandom gaan veel fans er steeds actiever aan deelnemen. Ze gaan ook actief meewerken aan de uitbouw van fandom door nieuwe activiteiten te organiseren en (op die manier) nieuwe leden aan te trekken. (Bacon-Smith C., 1992, p. 7 & 16)

1.4 Fans: wat doen ze?

De vijf lagen van activiteit binnen fandom:

a) Fandom vereist een bepaalde mate van receptiviteit

Fans bekijken en herbekijken hun favoriete programma's met onvoorwaardelijke aandacht, met een mengeling van emotionele betrokkenheid en kritische afstand. (Jenkins H.(1), 1992, p. 277) Ze gaan op zoek naar belangrijke details, interne contradicties en dubbelzinnigheden om zo de gaten te vinden die fanactiviteit toelaten. (Pullen K., 2000, p. 52)

b) De creatie van een metatekst

Leren scenario's bekijken en analyseren zoals de fangemeenschap dat doet, is een belangrijke stap in het worden van een fan. Fankritiek is speels, speculatief en subjectief. Fans focussen zich op tekstuele details en op elementen die de interne consistentie binnen de getoonde episodes aantasten. Fancritici proberen de gaten in het originele plot op te vullen en de potentiële plotwendingen, die niet uitgewerkt werden, zelf uit te werken. (Jenkins H.(1), 1992, p. 278) Op die manier creëren fans een metatekst die meer informatie over personages, levensstijlen, waarden en relaties bevat dan het origineel. (Pullen K., 2000, p. 52) Deze metatekst is groter, rijker, complexer en interessanter dan het originele scenario. (Jenkins H.(1), 1992, p. 278)

c) Het actief consumeren

Fans zijn kijkers die feedback geven aan de netwerken en producenten, die hun recht uitoefenen een oordeel te vellen en hun mening te uiten over de ontwikkelingen in hun favoriete tv-serie. Ze lobbyen bovendien vaak voor het verdere bestaan van een bedreigde serie. Fans zijn actieve consumenten. (Jenkins H.(1), 1992, p. 278)

d) De creatie van een alternatieve sociale gemeenschap

In hun correspondentie en conversaties met andere fans creëren ze een ruimte die menselijker en democratischer is dan de alledaagse wereld. Samengebracht door hun voorliefde voor dezelfde serie vormen deze fans bondgenootschappen met anderen, die andere politieke, sociale en economische achtergronden hebben, maar dezelfde idealen nastreven die geportretteerd worden in de serie. (Pullen K., 2000, p. 53)

e) De creatie van unieke vormen van culturele productie

Er is geen televisie- of filmpersonage waarover niet gefantaseerd wordt. Juist daardoor zijn films en televisieseries zo populair: kijk(st)ers kunnen zich door de personages laten meeslepen. Sommigen laten zich echter zo meeslepen dat ze verder gaan dan het passief verslinden van alles wat met het

begeerde personage te maken heeft. (Bijl M., Internet, 2002) Fans doen meer dan het lezen, bekijken of consumeren van het kortstondige genot of verzet dat televisieseries en roddelbladen bieden. (Penley C., 1997, p. 105) Ze creëren heuse producten: tijdschriften (= **fanzines**), romans (= fanfictie), kunstwerken (= **fanart**), videoclipen waarin scènes uit de serie gemonteerd worden op populaire muziek en liedjes over bepaalde personages uit een serie (= **filk**). (Harris C.(1), 1998, p. 8) Deze producten ridiculiseren en verrijken tegelijk de industrie waaruit ze hun inspiratie putten met nieuwe vormen van appreciatie en genot. Fans zijn de meer dan perfecte illustratie bij de bewering dat consumptie tegelijk ook een vorm van productie is. (Penley C., 1997, p. 105)

2 Fanfictie

2.1 Wat is fanfictie?

Fans gaan zelf nieuwe verhalen maken met en over hun favoriete personages. Dergelijke verhalen worden fanfictie (in het Engels fan fiction of kortweg fanfic) genoemd. Vaak laten de fans daarin gebeuren wat in het gros van de films of televisieseries ondenkbaar is: ze koppelen het personage aan iemand van hetzelfde geslacht (= slash). (Bijl M., Internet, 2002) Het slash-teken tussen K(irk) en S(pock) signaleert aan fans die de amateurtijdschriften via de post bestellen dat het hier om homopornografische verhalen, gedichten en tekeningen over Star Trek: TOS gaat. Het slash-label is het alternatief voor de doordeweekse **ST**, avonturenverhalen gebaseerd op personages uit het Star Trek-universum, of **adult ST**, verhalen rond heteroseksuele scènes tussen Kirk of Spock en vrouwelijke bemanningsleden van de **U.S.S. Enterprise** als Communications Officer Uhura of Nurse Chapel. (Penley C., 1997, p. 102) Niet alle fanfictie is dus homoseksueel van aard. Heel wat fanfictie beschrijft eenvoudigweg nieuwe avonturen of turbulente emotionele ontwikkelingen en natuurlijk heteroseksuele liefdes. Elk verhaal dat al bestaande, oorspronkelijk door anderen bedachte, personages tot hoofdpersoon maakt, valt onder de noemer fanfictie. Er bestaat fanfictie over alle denkbare personages uit de film- of televisiewereld, over muzikidolen, sporthelden, speelgoedpoppen, helden uit computerspelletjes en personages uit boeken. (Bijl M., Internet, 2002)

Fanfictie kan opgedeeld worden in drie hoofdgenres:

- **Gen**⁵ (general): fanfictie waarin geen romantische en/of seksuele relatie wordt voorgesteld. (Gen, Internet, 2001-2002)
- **Het**⁶ (heterosexual): fanfictie waarin een heteroseksuele romantische en/of seksuele relatie tussen twee (of meer) personages voorgesteld wordt. (Het, Internet, 2001-2002)
- **Slash**⁷: fanfictie met als centraal thema een romantische en/of seksuele relatie tussen twee (of meer) leden van hetzelfde geslacht. (Slash, Internet, 2001-2002)

⁵ Zie VII. [Scientists, Snakes, and Imminent Death by Ozymandia](#) op p. 44

⁶ Zie VIII. 0200, [In the Airoponics Bay](#) by Monkee op p. 45

⁷ Zie IX. [Snow – A Voyager Lullaby](#) by Jane St Clair op p. 48, X. [The Kiss](#) by AtieJen op p. 50, XI. [Land of the Living](#) by Catch22Girl op p. 53 en XII. [Afternoon Off](#) by Louise Wu op p. 57

Slash maakt echter het overgrote deel uit van alle fanfictie die op het Internet te vinden is. In wezen is het een van de weinige werelden waarin homoseksualiteit de boventoon voert. (Bijl M., Internet, 2002)

2.1.1 De belangrijkste subgenres op een rijtje

Fans herwerken en herschrijven het originele scenario, herstellen of negeren onbevredigende aspecten en ontwikkelen interesses die binnen de serie niet genoeg uitgediept worden. Henry Jenkins⁸ botste tijdens zijn onderzoek naar fanfictie op een tiental karakteristieke strategieën die fans gebruiken om een serie te herschrijven. De drie hoofdgenres: gen, het en slash kunnen volgens hem nog eens opgedeeld worden in een tiental subgenres. (Jenkins H.(1), 1992, p. 162) Henry Jenkins definieerde als eerste de verschillende subgenres. Kirsten Pullen⁹ verwijst in haar essay **I-love-Xena.com: Creating Online Fan Communities** naar zijn opdeling. Verschillende benamingen van subgenres zoals **Alternative timeline**, **Cross-over**, **Über** en **Mary Sue** worden courant door fanfictieschrijvers gebruikt om aan de lezer duidelijk te maken met welke fanfictie hij te maken heeft.¹⁰ In haar artikel **‘Captain, I wish to indulge in non-reproductive copulation with you’: Fanfiction** in het tijdschrift ZijaanZij verwijst Marije Bijl enkel naar deze courant gebruikte termen. Andere onderzoekers spreken zich niet uit over de verschillende subgenres die bestaan.

a) Hercontextualiseren

Fans schrijven vaak korte **vignettes**, ontbrekende scènes, die de gaten in de originele serie opvullen en bijkomende verklaringen geven voor het gedrag van een personage. Deze verhalen focussen zich op acties en discussies die in de serie niet getoond werden, maar toch een belangrijke invloed hadden op het getoonde materiaal. (Jenkins H.(1), 1992, p. 162)

b) Alternative timeline of de uitbreiding van de tijdlijn van de serie

De originele serie geeft vaak hints of suggesties over het verleden van de personages. Veel fans gebruiken de weinige informatie die ze hebben over het verleden van hun favoriete personage als uitgangspunt voor hun eigen verhalen die zich situeren voor het begin van de serie. Ook naar de toekomst toe wordt de tijdlijn uitgebreid. Sommige series kenden een abrupt einde dat de fans met een onbevredigend gevoel achterliet. Fans vullen het gat dat de serie achterliet met hun eigen verhalen. Ze zoeken zelf naar het antwoord op de vraag “Wat zou er verder gebeurd zijn?” (Jenkins H.(1), 1992, p. 163-164)

c) Herfocussen

⁸ Henry Jenkins is directeur van het ‘Film and Media Studies Program’ aan het ‘MIT (Massachusetts Institute of Technology)’ (Harris C. & Alexander A., 1998, p. viii)

⁹ Kirsten Pullen is ‘Ph.D candidate’ in de departementen ‘Theatre Research, Media & Culture’ aan de ‘University of Wisconsin, Madison’ (Gauntlett D., 2000, p. viii)

¹⁰ Zie ook 2.1.2 Hoe weet een lezer met welk soort fanfictie hij te maken heeft?, c) Hoofd- en subgenre op p. 11

De meeste fanfictie draait nog altijd rond de hoofdpersonages van een bepaalde serie, toch verschijnen er ook geregeld verhalen over nevenpersonages, veelal vrouwen en minderheden. Aangezien deze groepen in de originele serie vaak niet als sterke personages naar voren gebracht worden, voelen de fans zich genoodzaakt dit zelf te doen.¹¹ (Jenkins H.(1), 1992, p. 165-167)

d) Morele hergroepering

Dit is waarschijnlijk de sterkste vorm van herfocussen. Sommige fans stellen het morele universum van een serie in vraag door de serie te bekijken vanuit het oogpunt van de slechten. Ze herschrijven de conventionele grenzen tussen goed en kwaad. In sommige verhalen blijven de slechten slecht en wordt het verhaal enkel vanuit hun standpunt bekeken. In andere verhalen worden de rollen omgekeerd en worden de slechten de goeden. (Jenkins H.(1), 1992, p. 168)

e) Genreverschuiving

Fans focussen zich in fanfictie vaak op karakterisatie en de relatie tussen verschillende personages in plaats van op actie. Ze benadrukken de relatie tussen personages in plaats van die te gebruiken als achtergrond of motivatie voor het hoofdverhaal, zoals in vele series gebeurt. (Jenkins H.(1), 1992, p. 169-170)

f) Cross-over

Fans die benieuwd zijn naar wat er zou gebeuren als hun geliefde personage een intrigerend personage uit een andere show zou tegenkomen, schrijven hem of haar er gewoon in. (Bijl M., Internet, 2002) Deze verhalen negeren niet enkel de grenzen tussen de verschillende series, maar ook de grenzen tussen verschillende genres. (Jenkins H.(1), 1992, p. 170-171)

g) Über of de locatieverandering van personages

Fans die genoeg hebben van de wereld en tijd waarin de show zijn personages plaatst, maar de personages zelf wel interessant vinden, zetten ze in een heel andere situatie, werelddeel of tijd. (Bijl M., Internet, 2002) Ze geven de personages een andere naam en identiteit, maar baseren hen voornamelijk op de originele personages. (Jenkins H.(1), 1992, p. 171)

h) Mary-Sue-verhalen of personificatie

Sommige fans proberen de grens tussen hun realiteit en de fictieve realiteit van een serie weg te werken door eigen personages, al dan niet gebaseerd op zichzelf, in hun verhalen te verwerken. (Jenkins H.(1), 1992, p. 171-173) Een Mary-Sue-verhaal is een verhaal waarin een personage, dat verdacht veel lijkt op de auteur, tot de redding komt. Mary-Sue-personages zijn vaak perfect, wat heel wat lezers mateloos stoort. Wanneer een verhaal Mary-Sue genoemd wordt, is dat dan ook een belediging. De term komt van een Star Trek-episode waarin een nooit eerder vertoond personage tot de redding komt. De naam van dit personage was Mary-Sue. De mannelijke versie van een Mary-Sue wordt vaak **Marky-Sam** of **Gary-Stu** genoemd. (Mary-Sue, Internet, 2003)

¹¹ Zie ook 3.4.4 Henry Jenkins: de problemen met het schrijven van een man/vrouw-relatie, Probleem 1: de rol van vrouwen in Star Trek: TOS en de noodzaak tot herfocussen op p. 28

i) Emotionele intensifiëring

Fans genieten vooral van episodes waarin relaties onderzocht worden, vooral die waarin personages zich de psychologische, professionele, fysieke of persoonlijke problemen van andere personages aantrekken. **Hurt-comfort**-verhalen¹² baseren zich uitsluitend op zulke momenten, al dan niet getoond in de serie. Emotionele en fysieke pijn functioneert hier als catharsis voor de vorming van een intensere band tussen de partners. (Jenkins H.(1), 1992, p. 174) Ook in **Angst**-verhalen, fanfictie waarin een personage een traumatische gebeurtenis ondergaat of met sterke negatieve gevoelens geconfronteerd wordt, ligt de nadruk op de band die gevormd wordt tussen de personages. (Angst, Internet, 2001-2002) Hurt-comfort en Angst-verhalen kunnen focussen op man/vrouw-koppels, maar het overgrote deel draait rond man/man-koppels. Deze verhalen bieden namelijk een aanneembare reden waarom de actiehelden hun stoïcisme overwinnen. De opgeroepen emoties variëren tussen broederlijk en erotisch afhankelijk van de manier waarop de schrijver de serie interpreteert. (Jenkins H.(1), 1992, p. 174)

j) Erotisatie

Veel fans willen in hun fanfictie de erotische dimensies van personages onderzoeken. Hun verhalen transformeren de zedige, maar vaak suggestieve, televisiewereld in een erotische wereld waarin seksuele experimenten mogelijk zijn. Sommige verhalen realiseren enkel de seksuele subplots die getoond worden in de serie. Ze geven de kuise romantische relaties die in de serie getoond worden een seksuele dimensie. Anderen gaan dan weer op zoek naar **subtekst**, de suggestie van iets onuitgesproken dat de lezer uitnodigt om tussen de regels te lezen, om hun erotische verhalen op te baseren. Ze schrijven romantische en/of seksuele verhalen over personages die een, in de serie onuitgesproken, seksuele aantrekkingskracht op elkaar uitoefenen. (Jenkins H.(1), 1992, p. 175)

2.1.2 Hoe weet een lezer met welk soort fanfictie hij te maken heeft?

De meeste fanfictie wordt voorafgegaan door **author's notes** waarin de auteur essentiële informatie geeft over het verhaal dat volgt. (Author's Notes, Internet, 2001-2002) Elke fanfictielezer wordt op het Internet geconfronteerd met deze author's notes, toch worden deze in geen enkele geschreven bron beschreven. Om deze author's notes te beschrijven heb ik me dan ook volledig gebaseerd op het Internet. In de author's notes wordt volgende informatie, indien van toepassing, standaard vermeld:

a) Warning

Wanneer fanfictie erotisch getint is, wordt die meestal voorafgegaan door de waarschuwing dat de onderstaande lectuur niet geschikt is voor lezers jonger dan 18 en lezers die geschokt worden door erotische lectuur. (Pullen K., 2000, p. 58)

b) Disclaimer

¹² Zie ook 3.5 De populariteit van slash over de eerste keer en de rol van hurt-comfort op p. 33

De auteur claimt dat hij niet de eigenaar is van de serie, de film, het boek of het videospelletje waarop de fanfictie gebaseerd is en er dus ook geen rechten op heeft. Hoewel dit niet verplicht is, wordt het wel aangemoedigd. (Disclaimer, Internet, 2001-2002)

c) Hoofd- en subgenre

Gen, het of slash en eventueel subgenre.¹³

d) Soort verhaal

- **Drabble**: een verhaal dat exact 100 woorden lang is. (Drabble, Internet, 2001-2002)
- **Draft**: een verhaal dat nog niet gelezen is door een **beta reader**¹⁴ en dus nog niet helemaal af is. (Draft, Internet, 2001-2002)
- **PWP** = Porn Without Plot of Plot, What Plot?: fanfictie die vooral draait rond seks en verder geen uitgebreid plot heeft. (PWP, Internet, 2001-2002)
- **Smut**: fanfictie die vooral draait rond romantiek (en eventueel seks) en verder geen uitgebreid plot heeft. (Smut, Internet, 2001-2002)

e) Pairing

Wanneer een vriendschappelijke, romantische of seksuele relatie tussen twee of meer personages beschreven wordt in de fanfictie, dan wordt er in de author's notes vermeld tussen welke personages die zich afspeelt. (Pairing, Internet, 2001-2002) In de fantasie kan alles, dus ook in fanfictie: alle personages waar iemand toevallig een zwak voor heeft, worden tot onderwerp genomen. (Bijl M., Internet, 2002)

f) Rating

Een verhaal krijgt een bepaalde beoordeling zodat de lezer weet waaraan hij zich kan verwachten bij het lezen. Lezers, of ze nu jonger zijn dan de vooropgestelde leeftijd of niet, weten of het verhaal voor hen geschikt is of niet. Deze beoordeling is gebaseerd op het Amerikaanse filmratingsysteem.

Sommige sites gebruiken een ander of een eigen beoordelingssysteem dat nader verklaard wordt op de site zelf. (Rating, Internet, 2001-2002)

- **G**¹⁵: geschikt voor alle leeftijden. (G, Internet, 2000)
- **PG**¹⁶ (Parental Guidance Suggested): sommige scènes zijn misschien niet geschikt voor kinderen. (PG, Internet, 2000)
- **PG-13**¹⁷ (Parents Strongly Cautioned): sommige scènes zijn misschien niet geschikt voor kinderen jonger dan 13 jaar. (PG-13, Internet, 2000)

¹³ Zie 2.1 Wat is fanfictie? op p. 7

¹⁴ Zie h) Beta reader op p. 12

¹⁵ Zie VIII. 0200, In the Airoponics Bay by Monkee op p. 45

¹⁶ Zie IX Snow – A Voyager Lullaby by Jane St Clair op p 48

¹⁷ Zie X. The Kiss by AtieJen op p. 50

- **R¹⁸** (Restricted-Under 17): sommige scènes zijn misschien niet geschikt voor kinderen jonger dan 17 jaar. (R, Internet, 2000)
- **NC-17¹⁹** (No One 17 and Under Admitted): sommige scènes zijn niet geschikt voor kinderen jonger dan 17 jaar omdat ze seksueel grafisch of erg gewelddadig zijn. (NC-17, Internet, 2000)

g) Challenge

Lezers of schrijvers die een idee hebben voor een verhaal, maar het zelf niet kunnen of willen schrijven, dagen andere schrijvers uit een verhaal te schrijven waarin deze ideeën verwerkt zijn. De ideeën kunnen ook een set regels zijn waaraan de schrijver zich moet houden. De schrijver legt in de author's notes uit wat de uitdaging was zodat de lezer kan beoordelen of hij/zij er in geslaagd is. (Challenge, Internet, 2001-2002)

h) Beta reader

Wanneer er gebruik werd gemaakt van een beta reader wordt deze meestal vermeld en eventueel bedankt. Een beta reader is een lezer die kritiek geeft op een verhaal in opdracht van de auteur. Meestal wordt er kritiek gegeven op grammatica, spelling, taalgebruik, karakterontwikkeling, plot en gelijkaardigheid met **canon**²⁰. (Beta Reader, Internet, 2001-2002)

i) Spoiler Warning

Vaak wordt er in fanfictie verwezen naar wat er in een episode, boek of film gebeurd is. Lezers of kijkers, die de episode, het boek of de film nog niet gelezen of gezien hebben, zullen daardoor informatie krijgen die een belangrijke plotwending of zelfs de ontknoping van de episode, het boek of de film zal verraden. Door de **spoiler warning** te lezen, kan de lezer verhalen vermijden waarin informatie voorkomt die de ontknoping van een episode, film of boek verradt. (Spoiler Warning, Internet, 2001-2002)

2.1.3 Fanfictie: een volwaardig literair genre?

Fanfictie wordt vaak niet voor vol aanzien. De schrijvers bedienen zich immers van bestaande personages en achtergronden. Ze scheppen niets nieuws en origineels. Deze gedachte komt voornamelijk voort uit de hedendaagse notie dat de 'ware' artiest altijd vanuit het niets iets geheel nieuws moet creëren en de daaruit voortvloeiende grotere waarde die aan volledige authenticiteit wordt toegekend. (Bijl M., Internet, 2002) De traditionele verschillen tussen kunst en vakmanschap, professionele en culturele productie maskeren verborgen vermoedens over klasse, ras en geslacht. Deze vermoedens zorgen ervoor dat onderzoekers de mening van fans, over hun eigen producten nota

¹⁸ Zie XI. Land of the Living by Catch22Girl op p. 53

¹⁹ Zie XII. Afternoon Off by Louise Wu op p. 57

²⁰ Canon: de vastgelegde geschiedenis van de personages in de originele serie, film of boek. (Canon, Internet, 2001-2002)

bene, negeren.²¹ (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 13-14) De ideeën en vermoedens van de onderzoekers gaan wel heel makkelijk voorbij aan de waarde van een begaafd verhalenverteller. Shakespeare, om maar een voorbeeld te noemen, heeft meermaals bestaande personages in hun bekende omgeving gebruikt om er een magistraal verhaal mee te creëren. Voorstanders van fanfictie voeren aan dat het gebruik van bestaande helden een al eeuwenoude gewoonte is en dat fanfictie de traditie van volksverhalen opnieuw oppakt, zoals die bestond in de eeuwen voor de opkomst van film en televisie. Fanfictie doet in feite niets anders dan wat de vroegere barden al deden: nieuwe verhalen ten gehore brengen over oude, bekende helden.²² (Bijl M., Internet, 2002)

2.2 Het ontstaan en de evolutie van fanfictie

2.2.1 Hoe is fanfictie ontstaan?

De eerste bekende vorm van wat later fanfictie genoemd zou worden, begon met Star Trek. Het was de eerste serie waarover de fans zo enthousiast waren dat ze conventies organiseerden om eindeloos over Star Trek te praten of de nieuwste puntige oren uit te proberen. Er circuleerden blaadjes (= fanzines), waarin de helden nieuwe avonturen beleefden, om het wachten op de volgende aflevering te verlichten. (Bijl M., Internet, 2002) Fanzines die zich concentreerden op commentaar en originele fictie rond Star Trek begonnen te verschijnen bij de start van het tweede seizoen van het programma met **Spockanalia** (1967), **ST-Phile** (1968), **T-Negative** (1969), **Deck 6** (1969) en **Eridani Triad** (1970). In 1973 waren er al 88 Star Trek-fanzines in de omloop. In 1980 piekte de fanactiviteit met 406 fanzines in circulatie. (Jenkins H.(2), 1995, p. 196) Het overgrote deel van de auteurs en hun lezers begon als 'gewone' Star Trek-fans en blijft nog steeds nauw betrokken bij allerlei fanactiviteiten. Het overgrote deel van hun vrije tijd gaat echter naar hun literaire exploitatie. (Penley C., 1997, p. 102)

2.2.2 Het prille begin: de fanzines

Individuele fans vormen netwerken en organiseren fanzine- en **letterzine**projecten die zich focussen op een bepaalde serie. (Gillilan C., 1998, p. 183) Fanzines zijn over het algemeen verzamelingen van korte verhalen, gedichten en kunstwerkjes die gemaakt zijn door verschillende auteurs. (Jenkins H.(1), 1992, p. 157) Letterzines bundelen voornamelijk lezersbrieven. Ze bieden een forum voor het bespreken van favoriete series, personages en onderwerpen. Beide bieden fans de mogelijkheid tot interactie, discussie en participatie. (Gillilan C., 1998, p. 183) Fanzines bestaan echter ook in de vorm van nieuwsbrieven, strips, liedjesboeken, kookboeken, programmagidsen, verzamelingen van essays,... (Jenkins H.(1), 1992, p. 157)

²¹ Zie ook 1.2.1 De stereotypering van fans en fandom door buitenstaanders op p. 4 en 3.3 Slash: onderzoekers versus fans op p. 19

²² Zie ook 3.3 Slash: onderzoekers versus fans, e) Uniek versus traditie op p. 21

De oorspronkelijke fanzines, haastig gekopieerd op de kantoormachine, vonden in het begin uitsluitend hun weg naar de Star Trek-fans die naar de conventies gingen. (Bijl M., Internet, 2002) De fanzines zijn door de jaren heen een ware miniindustrie geworden, maar dan wel één zonder inkomsten (de enige manier om te ontsnappen aan copyright claims). De heterogene productie-eenheid heeft zijn eigen advertentie- en uitgeversapparaten, literaire prijzen en competities, sterren, jaarlijkse vergaderingen, benefietoptredens, muziekvideo's, marktonderzoeken (de consument is de producent en vice versa) en zijn eigen kritisch apparaat met theoretici en historici. (Penley C., 1997, p. 105) Ondanks het ontstaan van grote fanuitgeverijen en fanzinedistributeurs blijft de publicatie van fanzines voornamelijk het werk van amateurs. Iedereen die toegang heeft tot een tekstverwerker, een kopieermachine en een startkapitaal kan zijn eigen fanzine oprichten. (Jenkins H.(1), 1992, p. 158)

Toch zijn niet alle fans gewonnen voor de fanzines. Heel wat vrouwelijke fans van **The Professionals**²³, één van de meest populaire niet-science fiction concurrenten van K/S, hebben de hele **fanzine publishing**-strategie verworpen voor wat zij een **circuit fandom** noemen. Als een fan op de hoogte wil blijven van de meest recente The Professionals-verhalen stuurt deze een gefrankeerde envelop naar een andere fan, die dan de meest recente verhalen kosteloos terugstuurt. De fan kopieert de verhalen zelf en stuurt de originelen dan terug. (Penley C., 1997, p. 109) Sinds het begin van de jaren 90 zijn steeds meer fanzines over The Professionals te verkrijgen in de Verenigde Staten en Australië. (Jenkins H.(1), 1992, p. 158)

2.2.3 Het vraagstuk rond aangepaste technologie

In haar boek **NASA/Trek: Popular Science & Sex in America** haalt Constance Penley²⁴ het begrip **aangepaste technologie** voor het eerst aan. Henry Jenkins spreekt zich niet uit over het vraagstuk rond aangepaste technologie, maar haalt wel de neiging tot professionalisering aan in zijn werk **Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture**. Andere onderzoekers bespreken zowel het gebruik van aangepaste technologie als de neiging tot professionalisering niet.

De term aangepaste technologie verwijst zowel naar het alledaags gebruik van de technologie die het best bij een job lijkt te passen, als naar de manier waarop gebruikers beslissen van welke technologie ze gebruik zullen maken. Om afhankelijkheid van bronnen met een te hoge kostprijs te vermijden en ervoor te zorgen dat de technologie voor iedereen beschikbaar blijft, wordt binnen fandom enkel gebruik gemaakt van datgene wat strikt noodzakelijk is. Fanfictieschrijvers zijn dan ook voortdurend in discussie over het niveau van technologie dat binnen fandom kan worden ingeschakeld. (Penley C., 1997, p. 107-108)

²³ Zie III. The Professionals op p. 42

²⁴ Constance Penley is 'Professor of Film Studies and Women's Studies' aan de 'University of California, Santa Barbara' (Penley C., 1997, p. 172)

Fanzineredacteurs en -uitgevers worden verscheurd tussen de impuls naar professionalisme en de impuls naar openheid en bereikbaarheid voor onervaren schrijvers en kunstenaars. (Jenkins H.(1), 1992, p. 159) Fanzineredacteurs en uitgevers met de juiste technische achtergrond kunnen soms niet weerstaan aan de uitstraling van recente en gesofisticeerde technologie. Ze dromen van een nog meer luxueuze en aantrekkelijke publicatie. Fans staan dan weer meer sceptisch tegenover dergelijke misplaatste neiging tot professionalisme. Ze vinden de vorm van het tijdschrift totaal ondergeschikt aan de inhoud van de verhalen en de kwaliteit van de teksten. Zij protesteren dan ook wanneer blijkt dat redacteurs minder tijd besteden aan het corrigeren en redigeren van teksten dan aan het perfectioneren van grafische technologie en vormgeving. Ondanks een wijd verspreide neiging tot meer professionalisme zijn alle fans het er over eens dat de gebruikte technologie voor iedereen beschikbaar en hanteerbaar moet blijven. (Penley C., 1997, p. 109-110)

Fanzine-uitgevers besteden veel meer aandacht aan de look van hun publicatie dan het doordeweekse science fiction-blad. De fanzines zien er dan ook erg aantrekkelijk uit: perfect gestroomlijnd, luxueus, glossy en soms zelfs met harde rug. Ondanks de hoge technologische geschooldheid van de gemiddelde fan (met een achtergrond in het onderwijs, de uitgeverwereld of de zakenwereld) is het bijzonder opvallend dat de fanzines er ondanks hun luxueuze look niet zo goed uitzien als ze er uit zouden kunnen zien. Dit is gedeeltelijk te wijten aan de bewuste intentie om de publicatie een beetje slonzig te houden en de illegale, pornografische uitstraling te benadrukken. (Penley C., 1997, p. 107-108)

2.2.4 De overstap naar het Internet

Fanfictieschrijvers maakten de overstap naar het Internet omdat het een toegankelijk medium is dat geen verhaal zal weigeren vanwege de inhoud, waar gevestigde producenten dat wel zouden doen. (Bijl M., Internet, 2002) Iedereen die toegang heeft tot een computer en een modem kan een eigen webpagina aanmaken. Heel wat bedrijven bieden immers gratis webruimte aan en heel wat webpagina's leggen stap voor stap uit hoe je er zelf één kan aanmaken. (Pullen K., 2000, p. 54-55)

Steeds meer mensen krijgen toegang tot het Internet. Het is niet enkel beschikbaar in openbare en universiteitsbibliotheken, maar ook in veel huishoudens. Daardoor komen steeds meer mensen in contact met fanfictie en gaan ook steeds meer mensen actief participeren in de fangemeenschap. (Pullen K., 2000, p. 54-55) Deze mensen krijgen bovendien toegang tot groepen, bondgenootschappen en klikjes die zich verzamelen op alle messageboards van de verschillende fandoms. Daar worden de geliefde personages, de verwickelingen in zowel fanfictie en canon²⁵ en de populairste verhalen besproken. (Bijl M., Internet, 2002)

²⁵ Zie 2.1.2 Hoe weet een lezer met welk soort fanfictie hij te maken heeft?, h) Beta Reader op p. 12

Sinds de komst van het Internet hoeven fans dus niet langer te wachten op de nieuwe editie van hun favoriete fanzine om hun dorst naar fanfictie te lessen, ze kunnen de verhalen wanneer ze maar willen op het Internet terugvinden. (Pullen K., 2000, p. 54-55) Bovendien kunnen lezers uit alle uithoeken van de wereld door middel van één enkele muisklik op de verhalen reageren. (Bijl M., Internet, 2002)

2.3 Waarom schrijven mensen fanfictie en geen originele fictie?

Veel fans voelen zich binnen fandom vrijer dan erbuiten om hun mening te uiten, vragen te stellen en alternatieve levensbeschouwingen te verwoorden. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 34) Fandom is namelijk een niet-intimiderende omgeving waarin vrouwen die wensen te schrijven dit kunnen doen zonder controle van een extern, professioneel kwaliteitslabel. (Penley C., 1997, p. 110) Velen onder hen genieten ook van het gevoel dat ze hun eigen cultuur opbouwen die hun eigen sociale visies en fantasieën beter uitdrukt. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 34) Vrouwen die een job met een laag prestige hebben of huisvrouw zijn, kunnen nationale en zelfs internationale erkenning krijgen als schrijfsters of artiesten. Fandom fungeert als een alternatieve bron van status. Hoewel deze niet erkend wordt door het dominante sociale en economische systeem is het persoonlijk lonend voor de schrijfsters. (Jenkins H., 1992, p. 159) De trots en het plezier die de fans in hun werk scheppen, is enorm. Ze praten over hun werk als een vorm van ontsnappen aan de spanningen van het dagelijkse huiselijke en professionele leven, een soort escapisme dus. (Penley C., 1997, p. 110)

Een andere, net zo belangrijke reden om fanfictie te produceren, is volgens het merendeel van de schrijvers eenvoudigweg de wetenschap dat je gelezen wordt. (Bijl M., Internet, 2002) Veel fans schrijven fanfictie omdat ze, wanneer ze gepubliceerd worden, een gratis exemplaar van het fanzine opgestuurd krijgen. Elke fan die fanfictie schrijft, heeft een goede kans gepubliceerd te worden, aangezien de meeste fanzine-uitgevers het moeilijk hebben geschikt materiaal te vinden. De meeste fanzines draaien immers specifiek rond één serie, koppel, genre en/of subgenre. Openheid en bereikbaarheid halen het steeds weer van professionalisme. Zelfs de meest gesofistikeerde fanzines publiceren nu en dan verhalen die niet beantwoorden aan de algemene standaard die gesteld wordt. (Jenkins H.(1), 1992, p. 159) De fangemeenschap gaat er van uit dat iedereen kan schrijven, maar dat sommigen het gewoon nog niet gedaan hebben. Er is geen groot verschil tussen schrijvers en lezers, beide worden als creatief gezien. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 12)

Het belangrijkste aspect van hun werk is echter de uitlaatklep die het biedt voor individuele creatieve expressie. Fanfictieschrijvers realiseren zich dan ook maar al te goed dat ze zich in hun creativiteit enkel vrij zullen blijven voelen zolang ze het schrijven van fanfictie blijven beschouwen als een hobby en niets meer. De onweerstaanbare neiging tot professionalisering van sommige fans wordt door hen beschreven als een verslaving of besmetting.

Lezen = contact

Schrijven = infectie

Uitgeven = ziekte

De virusstheorie van het fan-zijn beschrijft de fascinatie en later zelfs obsessie met het schrijven. Veel fans kunnen moeilijk weerstaan aan de neiging om steeds verder te gaan en iets te produceren dat aantrekkelijk is voor zowel zichzelf als de lezers. (Penley C., 1997, p. 110-111)

3 Slash

3.1 Wat is slash?

Slash is één van de meest diepgaande genres van fanfictie. Slash toont een romantische en seksuele relatie tussen personages van hetzelfde geslacht uit een populaire film, tv-serie, comic (= Amerikaanse strip), ... Meestal gaat het om sterke mannelijke personages zoals Kirk en Spock uit Star Trek. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 9)

Slash is pornografie geschreven door vrouwen voor vrouwen. Bijna 100% van de schrijvers, uitgevers en lezers is vrouwelijk. Slash is, zoals Joanna Russ²⁶ het omschrijft "*Pornography by women for women, with love.*" (Russ J., 1985, p. 79)

Slash is op zich een hoogst melodramatisch genre met sterke wortels in traditionele fictie. Slash is gericht tot vrouwen en behandelt met groot enthousiasme kwesties als intimiteit en een blijvende verbintenis tussen partners. Baanbrekend is echter dat het om twee mannen gaat. Niet alleen omdat homoseksualiteit in zo weinig commerciële populaire fictie voorkomt, maar ook omdat mannen bijna nooit als emotioneel open en kwetsbaar aan de consument getoond worden. Dit heeft alles te maken met het traditionele beeld dat de maatschappij nog steeds aan de man oplegt. Slash maakt mannelijkheid het centrale thema en probeert een wereld voor te stellen waarin seksualiteit op een minder hiërarchische en traditionele manier geherdefinieerd wordt. (Jenkins H.(1), 1992, p. 218-219)

3.1.1 Slash en de aantrekkingskracht van science fiction

De macht van het fantastische ligt in zijn vermogen onzekerheid uit te lokken en de realiteit in vraag te stellen. Science fiction, fantasy en gotische horror bezitten de macht om fictieve realiteiten op te bouwen. In de genres science fiction en fantasy zal deze fictieve realiteit vaker een utopisch karakter hebben dan de fictieve realiteit in gotische horror. Gotische horror staat er om bekend gewelddadig te zijn en vrouwen voornamelijk af te schilderen als slachtoffers. Het zijn de homoseksueel getinte schurken en monsters die de belangrijkste iconen van het genre geworden zijn. Deze bandieten, gekke

²⁶ Joanna Russ studeerde aan 'Cornell University' en aan 'Yale University'. Ze werkte als 'Lecturer in Speech', 'Assistant Professor of English' en 'Professor of English' aan de 'University of Washington'. Haar werk werd ondermeer bekroond met een 'Nebula Award', een 'Hugo Award' en het 'National Endowment for the Humanities Fellow' in 1974-75 (Joanna Russ, Internet, 2003)

wetenschappers en monsters kunnen gezien worden als een homoseksuele macht die het heteroseksuele status quo probeert te doorbreken. Het belang van de heteroseksuele held(in) is tijdens de evolutie van het genre minder groot geworden. Vandaag de dag gaat gotische horror meer dan ooit over de innerlijke strijd van de monsters. Toch wordt er bitter weinig slash geschreven over gotische horror in vergelijking met de hoeveelheid slash die geschreven wordt over science fiction. (Benshoff H., 1998, p. 202 & 208) In de populaire science fiction-series zoals Star Trek worden, tot groot ongenoegen van de homoseksuele fans, nochtans geen homoseksuele personages getoond. Vooral personages die in de serie uitgesproken heteroseksueel zijn, zijn populair bij de slashers. Personages die homoseksuele neigingen vertonen in de serie zijn onmiddellijk minder aantrekkelijk voor slashers. Sterke personages die een uitgesproken seksualiteit hebben en een hechte vriendschap hebben met een al even interessant personage van hetzelfde geslacht trekken slashers aan. De uitdaging om een geloofwaardig verhaal te schrijven, is in deze situatie veel groter. (Jenkins H.(3), 1995, p. 238)

Slash werkt niet enkel het best met science fiction door zijn utopisch wereldbeeld en zijn gebrek aan homoseksuele personages. De populariteit en het succes van science fiction-slash kunnen ook toegeschreven worden aan de diversiteit en de narratieve complexiteit die het bezit. Science fiction biedt als genre heel wat belangrijke voordelen voor het schrijven van homo-erotische verhalen. Science fiction, dat bekend staat als het meest seksloze van alle genres, is in wezen een rijke verzameling van vraagstukken rond seksueel verschil en seksuele relaties. Het thema van seksueel verschil maakt deel uit van een meer algemeen verschil tussen mensen en aliens, mensen en machines, tijdreizigers en de mensen die ze bezoeken, ... (Penley C., 1997, p. 102-103) Het is bovendien zeker geen toeval dat vrouwen verkiezen om te schrijven over een volledig geautomatiseerde wereld waarin de badkamer niet moet worden schoongemaakt, de kinderen niet van school moeten worden gehaald en de vaat niet moet worden gedaan. Dat fans weinig slash over **Star Trek: TNG²⁷ (The Next Generation)** schrijven, kan verklaard worden door het feit dat er ook kinderen en hele gezinnen op de **U.S.S. Enterprise-D** wonen, wat de kansen tot seksueel/erotisch contact natuurlijk aanzienlijk beperkt. (Penley C., 1997, p. 125)

3.2 Het ontstaan en de evolutie van slash

In de fanzines stond nogal wat fanfictie waarin Captain Kirk en Ambassador Spock een in detail beschreven romantisch of seksueel avontuur met elkaar beleefden. (Bijl M., Internet, 2002) Vrouwen schrijven al Star Trek-pornografie sinds het begin van de jaren 70, vooral in de Verenigde Staten, maar ook in Groot-Brittannië, Canada en Australië. Het idee ontstond niet bij één persoon die het dan verspreidde, maar lijkt spontaan te zijn gegroeid op verschillende plaatsen in het midden van de jaren 70. Toen gingen fans zich, na gretige consumptie van Star Trek op televisie en op tape, realiseren dat

²⁷ Zie IV. Star Trek: TNG op p. 42

er een duidelijke homo-erotische subtekst²⁸ in de reeks aanwezig was of dat die er op zijn minst in kon gezien worden. (Penley C., 1997, p. 101)

K/S was het eerste slash-product en domineert nog altijd de markt. (Penley C., 1997, p. 102) Midden de jaren 70 verspreidde het slash-fenomeen zich ook naar ander bekende series zoals **Starsky and Hutch**, **Miami Vice**, **Man from UNCLE** en **Simon and Simon**. (Jenkins H.(1), 1992, p. 188) De eerste echte concurrentie kwam er echter van **Blake's 7**²⁹, een Britse science fiction-reeks die werd uitgezonden van 1978 tot 1981. (Penley C., 1997, p. 102)

Aanvankelijk had slash met veel weerstand af te rekenen binnen de Star Trek-fangemeenschap. Veel fans vonden dat de homo-erotische fanfictie inging tegen de aard van het programma en zijn hoofdpersonages. (Jenkins H.(1), 1992, p. 187-188) Andere fans konden en kunnen zich op religieuze of morele gronden niet met de homo-erotische inhoud van slash vereenzelvigen. Vooral verhalen met een expliciet seksuele inhoud stoten veel fans voor de borst. Sommige fans vrezen dan weer dat slash door zijn seksuele herinterpretatie de acteurs, die de originele personages mee gecreëerd hebben, in verlegenheid zal brengen. (Bacon-Smith C., 1992, p. 222) Nog altijd wordt slash binnen bepaalde kringen van de fangemeenschap geweerd, hoewel het door de meeste fans aanvaard wordt als een volwaardig genre. (Jenkins H.(1), 1992, p. 187-188)

3.3 Slash: onderzoekers versus fans

Onderzoekers maken nog steeds een traditioneel onderscheid tussen professionele en amateuristische culturele producten. Insiders kunnen dan wel geen objectieve kijk geven op de fangemeenschap, ze kunnen wel een grote hulp zijn bij het begrijpen ervan. Toch worden ze nog vaak genegeerd door de onderzoekers.³⁰ Het is opvallend hoe verschillend onderzoekers en fans spreken over slash. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 13-14) Shoshanna Green³¹, Cynthia Jenkins³² en Henry Jenkins schreven samen het essay **Normal Female Interest in Men Bonking: Selections from The Terra Nostra Underground and Strange Bedfellows** waarin ze de verschillen toelichten tussen de visie van de onderzoekers en die van fans op slash. Andere onderzoekers vermelden deze verschillen niet.

a) K/S versus multiple media

De meeste onderzoekers concentreren zich bijna exclusief op Kirk/Spock-verhalen, voornamelijk omdat ze het best bekend zijn met Star Trek: TOS. Nochtans wordt slash geschreven over een brede

²⁸ Zie 2.1.1 De belangrijkste subgenres op een rijtje, j) Erotisatie op p. 10

²⁹ Zie V. Blake's 7 op p. 43

³⁰ Zie ook 1.2.1 De stereotypering van fans en fandom door buitenstaanders op p. 4 en 2.1.3 Fanfictie: een volwaardig literair genre? op p. 13

³¹ Shoshanna Green heeft gestudeerd, les gegeven en gewerkt in de vakgebieden: geschiedenis, wiskunde, computerwetenschappen, film- en televisiestudies en linguïstiek. Ze schrijft al 15 jaar fanfictie en werkt actief mee aan de organisatie van conventies (Harris C. & Alexander A., 1998, p. viii)

³² Cynthia Jenkins behaalde een 'J.D.' van de 'University of Wisconsin-Madison'. Reeds 25 jaar neemt ze actief deel aan fandom (Harris C. & Alexander A., 1998, p. viii)

waaier van fictieve personages. Sommige slash-fans bekennen zelfs enkel fans te zijn van slash en niet van de originele serie(s). Veel fanzines, slashgericht of niet, publiceren verhalen gebaseerd op verschillende series, boeken, films en videospelletjes. Deze fanzines worden **multiple media** genoemd en staan tegenover de **single fandom**-fanzines. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 10)

b) Geïsoleerd fenomeen versus deel van groter geheel

Onderzoekers zien slash als een geïsoleerd fenomeen, niet als een deeltje uit een groter netwerk van genres binnen fanfictie. Fans verstaan slash als één van de vele herlezingen en herschrijvingen van bestaand materiaal net zoals gen en het³³. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 11)

c) Heteroseksueel versus holebi

Onderzoekers focussen zich vooral op het onderzoek naar het antwoord op de vraag “Waarom schrijven heteroseksuele vrouwen verhalen over homoseksuele mannen?” Dit terwijl lesbische en biseksuele vrouwen altijd geparticipeerd hebben in het schrijven en het lezen van slash. Méér nog, mensen van alle mogelijke seksuele oriëntaties hebben in slash een plaats gevonden waar ze hun verschillen en hun gelijkenissen kunnen onderzoeken. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 11)

d) Statisch versus voortdurend in beweging

Onderzoekers zien slash nog te vaak als een statisch genre. Ze maken generalisaties die ervan uitgaan dat het in slash om consistente onderwerpen en thema's gaat. Fans zijn er zich meer van bewust dat slash een genre is dat voortdurend veranderingen doormaakt. Ze zijn dan ook geïnteresseerd in de evolutie die het genre doormaakt op het gebied van seksualiteit, verhaalstructuren, relaties tussen personages en gradaties in explicietheid. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 11)

e) Uniek versus traditie

Onderzoekers concentreren zich vooral op het unieke van slash en zijn verschillen met andere vormen van populaire cultuur. Terwijl fans vooral geïnteresseerd zijn in het onderzoeken van de relatie van slash tot andere vormen van commerciële fictie en tot de volkstraditie van het hervertellen en herschrijven van bestaande verhalen.³⁴ (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 11)

f) Eén theorie versus meerdere motieven

Onderzoekers gaan steeds op zoek naar één theorie dat het hele slash-fenomeen kan verklaren. De fans zijn daarentegen geïnteresseerd in het onderzoek naar de verschillende motieven die hen tot het schrijven en consumeren van slash aangetrokken hebben. (Green S., Jenkins C. & Jenkins H., 1998, p. 11)

³³ Zie 2.1 Wat is fanfictie? op p. 7

³⁴ Zie ook 2.1.3 Fanfictie: een volwaardig literair genre? op p. 13

3.4 De verschillende theorieën rond slash op een rijtje

Onderzoekers hebben heel wat verschillende antwoorden geformuleerd op de vraag “Waarom schrijven heteroseksuele vrouwen verhalen over homoseksuele mannen?” Ze koppelen hun antwoord vaak aan het antwoord op de vraag “Gaat slash wel degelijk over homoseksuele mannen?” Het antwoord op deze vraag bepaalt immers voor een groot stuk het standpunt van waaruit ze slash bekijken en onderzoeken. De rode draad doorheen de verschillende theorieën is het idee dat echte liefde enkel kan bestaan tussen twee gelijken en gelijkheid tussen man en vrouw (nog) niet mogelijk is. Enkel Harry Benshoff³⁵ gaat tegen dit idee in.

3.4.1 Patricia Frazer Lamb³⁶ en Diana Veith³⁷: het belang van gelijkheid tussen partners

Patricia Frazer Lamb en Diana Veith waren de eerste onderzoeksters die zich onderdompelden in de slash-fangemeenschap. Hun theorieën vormen een belangrijke basis voor verder onderzoek en dus ook voor dit eindwerk. Binnen onze cultuur zijn hun theorieën, die dateren van midden de jaren 80, op maatschappelijk gebied ondertussen achterhaald. De rol die de vrouw in de maatschappij speelt, de manier waarop vrouwen hun seksualiteit beleven en de manier waarop homoseksuelen gezien worden binnen de samenleving zijn sindsdien sterk geëvolueerd. De mate waarin deze zaken geëvolueerd zijn, verschilt van land tot land, van cultuur tot cultuur, van religie tot religie en van individu tot individu en is dus moeilijk in kaart te brengen. De Amerikaanse onderzoekers, die in de loop van de jaren 90 hun theorieën ontwikkelden, kozen veelal voor een verschillende invalshoek, maar bevestigden grotendeels de theorieën van Patricia Frazer Lamb en Diana Veith.

Net zoals in de populaire, commerciële romans is het centrale thema van K/S liefde: een psychologische, emotionele en fysieke intimiteit die het passioneel delen van seksualiteit inhoudt. In tegenstelling tot de commerciële roman is de boodschap van K/S dat echte liefde en authentieke intimiteit enkel kunnen bestaan tussen twee gelijken. De drang naar een relatie tussen gelijken kon bijvoorbeeld al teruggevonden worden in de romans van Charlotte Brönte waarin gelijkheid tussen man en vrouw door de auteur aan de personages opgelegd werd: in **Shirley** wordt de rijkdom aan de vrouw gegeven en in **Jane Eyre** is de man blind en verminkt. Het grootste verschil tussen commerciële romans en K/S-fanzines is de band en de seksuele relatie die in K/S getoond wordt tussen twee ogenschijnlijk ultramannelijke personages. De band die de twee mannen (Kirk en Spock) delen is vandaag de dag bijna onmogelijk tussen man en vrouw. Deze band wordt niet bedreigd door competitie tussen de mannen. Zowel in de fanzines als in de serie geeft Spock meermaals te kennen

³⁵ Harry Benshoff ontving zijn ‘Ph.D.’ van de ‘University of Southern California’s School of Cinema-Television’ en geeft les aan de ‘University of California, Santa Cruz’ (Harris C. & Alexander A., 1998, p. vii)

³⁶ Patricia Frazer Lamb is ‘Associate Professor of English’ aan het ‘Westminster College, New Wilmington, Pennsylvania’ Ze ontving haar ‘B.A.’ van de ‘Boston University’ en haar ‘Ph.D.’ van de ‘Cornell University’ (Palumbo D., 1986, p. 292-293)

³⁷ Diana Veith behaalde haar ‘Ph.D in Developmental Psychology’ aan de ‘Ohio State University’. Ze gaf les aan verscheidene Amerikaanse en Europese universiteiten (Palumbo D., 1986, p. 292-293)

dat hij geen commando aspireert. Hij is gelukkig aan Kirks zijde. Dit gebrek aan competitie tussen twee sterke, heroïsche mannen maakt hun hechte vriendschap voor een groot deel mogelijk. Een hechte vriendschap tussen mannen is enkel mogelijk tussen gelijken omdat ze hun zwakheden en angsten dan aan elkaar kunnen laten zien zonder dat ze het gevoel krijgen dat ze zich kwetsbaar opstellen tegenover een mogelijke concurrent. Zelfs de machtshiërarchie bedreigt hun gelijkheid niet. Kirk lijkt, ondanks het feit dat hij als kapitein meer autoriteit heeft en hij dus gehoorzaamheid kan afdwingen, Spock niet te domineren. Spock is fysiek sterker, beredeneerder en analytischer. Kirk moet tijdens levensbedreigende crisissen vaak op Spocks superieure kennis en logica terugvallen om belangrijke beslissingen te nemen. Ondanks het verschil in rang behandelen ze elkaar als gelijken. Omdat vrouwen hun gelijken niet kunnen zijn, moeten ze de echte liefde bij elkaar gaan zoeken. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 238-240)

K/S-schrijvers creëren soms zelf vrouwelijke personages die Kirk en Spocks gelijke zijn. Deze machtige vrouwen dienen echter meestal als een relatietest tussen de mannen. Ze stellen de lezer gerust dat, zelfs wanneer een heteroseksueel alternatief zich aanbiedt, de mannen hun relatie verkiezen boven elke andere. De introductie van deze vrouwelijke personages bewijst bovendien dat de relatie niet enkel standhoudt omdat de twee mannen zich niet aangetrokken voelen tot vrouwen of vrouwen als minderwaardig zien, maar omdat ze hun ideale levenspartner bij elkaar gevonden hebben. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 242) Vrouwen verlangen al decennia naar echte gelijkheid met mannen. Veel feministen vrezen dat de gelijkheid tussen man en vrouw er nooit zal komen. In een maatschappij waarin de vrouw als bij regel een lagere status dan de man bezit, lijkt gelijkheid inderdaad onwaarschijnlijk. Meer nog, echte gelijkheid in heteroseksuele relaties, zelfs al was die waarschijnlijker, wordt het meest bedreigd door de komst van kinderen. Kinderen worden nog altijd gezien als de eerste verantwoordelijkheid van de moeder. Een steriele, homoseksuele relatie ontloopt dit probleem. De grootste aantrekkingskracht van K/S op vrouwen is waarschijnlijk het feit dat van geen van beide verwacht wordt het werk op te geven dat hen samenbracht. Hun relatie wordt zelfs getoond als bevorderend voor hun werkprestaties en wordt vaak gepresenteerd als de beloning voor hun prestaties. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 240-241)

Maar waarom zijn de populaire slash-personages, die zo aantrekkelijk zijn omdat ze elkaar liefhebben zoals hun vrouwelijke fans willen liefhebben en liefgehad worden, mannelijk en niet vrouwelijk? De ervaringen van mannen en vrouwen lopen zo uit elkaar dat elke sekse de andere als 'anders' ziet en dat echte psychologische intimiteit enkel bij een lid van dezelfde sekse gevonden kan worden. Wanneer een schrijfster twee vrouwen aan elkaar koppelt om het heteroseksuele probleem van mannelijke dominantie te ontwijken, moet ze de cultureel opgelegde passiviteit van de vrouw overwinnen. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 241) Gezien de historische en hedendaagse beperkingen die vrouwen opgelegd worden, blijft het voor vrouwelijke lezers en kijkers moeilijk sterke, onafhankelijke en heroïsche vrouwelijke personages als geloofwaardig te ervaren. In commerciële

romans wordt de liefde tussen twee sterke, onafhankelijke en heroïsche vrouwen nauwelijks getoond omdat de mythe van vrouwelijke passiviteit het de lezer moeilijk maakt zich een relatie tussen twee sterke vrouwen voor te stellen en te accepteren. Vrouwen hebben er traditioneel echter weinig moeite mee zich te identificeren met mannelijke helden. De personages die in slash beschreven worden, zijn mannelijk omdat de relatie tussen sterke, heroïsche gelijken gemakkelijker voor te stellen is in een fictionele man/man-relatie. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 251-252) Het feit dat het Star Trek-universum gedomineerd wordt door mannelijke personages en de vrouwelijke personages vaak als incompetent, angstig, naïef en achterbaks getoond worden, werkt de aantrekkingskracht van de mannelijke personages enkel in de hand. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 240) In de recentere Star Trek-series hebben vrouwelijke personages ondertussen een dominantere rol gekregen.³⁸ (Characters, Internet, 2003) Televisieseries als **Buffy: the Vampire Slayer** (The Slayer Buffy, Internet, 2004), **Xena: the Warrior Princess** (Xena, Internet, 2004), **La Femme Nikita** (Meet Nikita, Internet, 2004) en **Charmed** zijn er ondertussen in geslaagd om verhaallijnen rond heroïsche vrouwelijke hoofdpersonages op te bouwen. (Charmed, Internet, 2004)

K/S rekent in feite af met alle geslachtelijke problemen die romantische liefde en een levenslange verbintenis veroorzaken. Het is de natuur van de relatie die ze delen en niet hun geslacht dat hen zo aantrekkelijk maakt. Beide partners kunnen bovendien als psychologisch androgyn gezien worden. Ze zijn heroïsch en seksueel, sterk en toch kwetsbaar, altruïstisch maar ook niet te... (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 243)

De androgynse kwaliteiten van de twee mannen zijn uit de serie gehaald en uitvergroot in de fanzines. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 243)

Kirk	Spock
• <u>'Vrouwelijke' kwaliteiten:</u> vrouwelijk 'mooi' kleiner, fysiek zwakker emotioneel intuïtief verbaal, sociaal zoekt lichaamscontact op lokt sterke emotionele reacties uit bij anderen	• <u>'Mannelijke' kwaliteiten:</u> mannelijk 'ruw' groter, sterker logisch rationeel terughoudend lichamelijk terughoudend houdt anderen op afstand
• <u>'Mannelijke' kwaliteiten:</u> seksueel paraat op elk moment ontegensprekelijke leider promiscue verleider heeft Spock niet nodig om voldoening te hebben	• <u>'Vrouwelijke' kwaliteiten:</u> seksueel gecontroleerd heeft leider nodig maagd tot aan huwelijk, monogaam wil verleid worden heeft Kirk nodig om voldoening te scheppen in

³⁸ Zie 3.4.4 Henry Jenkins: de problemen met het schrijven van een man/vrouw-relatie, Oplossing 3: het tonen van sterke vrouwelijke personages op p. 30

in het leven
(Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 243)

het leven

Toch neemt geen van beide een uitgesproken vrouwelijke of mannelijke rol op in de relatie. Slash gaat dus niet over twee homoseksuele mannen, maar over volledige personen die psychologisch noch mannelijk, noch vrouwelijk zijn. Vrouwelijke lezers fantaseren graag over mannen die in staat zijn echt lief te hebben en toch mannelijk te blijven. Zulke mannen zijn in staat teder en liefhebbend te zijn terwijl ze ook machtig zijn en hun leven onder controle hebben. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 252-253) Bovendien is het mannelijk lichaam en de mannelijke seksualiteit aantrekkelijk voor de vrouwelijke lezers die hoofdzakelijk heteroseksueel zijn. (Lamb P.F. & Veith D., 1986, p. 254)

3.4.2 Joanna Russ: de identificatie van vrouwen met mannelijke personages

Joanna Russ baseerde zich tijdens haar onderzoek voornamelijk op de theorie van Patricia Frazer Lamb en Diana Veith, maar gaat verder in haar beweringen. K/S gaat volgens haar niet over twee mannen. Kirk is een man, dat is zeker. Spock niet. Spock is half menselijk en half buitenaards. Wanneer vrouwen over buitenaardse wezens schrijven, schrijven ze eigenlijk over vrouwen. Spock mag dan wel niet letterlijk vrouw zijn, zijn buitenaardsheid is een manier om in K/S fantasieën duidelijk te maken dat het niet gaat om een homoseksuele relatie tussen twee mannen, maar om seks en liefde zoals vrouwen die willen beleven met een man of een andere vrouw. Hoewel Spock heel wat vrouwelijke kwaliteiten bezit, is de androgeniteit van beide personages opvallend. Spock is de 'vrouwelijke' buitenaardse, maar hij is ook fysiek sterker dan Kirk. Bovendien is hij onemotioneel en een expert in wetenschappelijke logica, kwaliteiten die we met mannelijkheid verbinden. Terwijl Kirk de emotionaliteit en impulsiviteit bezit die doorgaans met vrouwelijkheid verbonden worden. (Russ J., 1985, p. 82-84)

De relatie tussen deze twee mannen is op veel manieren ideaal: geen van beide moet zijn carrière opgeven, ze beleven allebei avonturen en liefde en hoewel ze allebei op een heldhaftige en mannelijke manier actief zijn in de wereld zorgen ze op een vrouwelijke manier voor elkaar. En de seks is fantastisch. Maar waarom wordt er geschreven over twee mannen? Omdat vrouwen in de homoseksuele man de sociaal-erotische positie herkennen die ze zelf zouden willen innemen, die van de gelijke en de minnaar van een man. Een positie die ze onmogelijk kunnen bereiken in een seksistische cultuur. Vrouwen die niet tevreden zijn met hun eigen lichaam kunnen zich bovendien niet voorstellen dat ze één keer per week het universum zouden redden. Ze denken hun eigen seksualiteit niet te kunnen beleven zonder dat ze een slachtoffer of afhankelijke worden. Kirk en Spock doen het in hun plaats. (Russ J., 1985, p. 84-85)

3.4.3 Camille Bacon-Smith³⁹: de rol van de extreme close-up

Camille Bacon-Smith vond het antwoord op de vraag “Waarom schrijven heteroseksuele vrouwen over homoseksuele mannen?” in de beelden die de kijker op het scherm te zien krijgt. Op televisie gebeurt de beweging en interactie binnen de vaste aflijning van het scherm. Regisseurs proberen, via verschillende camerastandpunten en de manipulatie van close-ups en long shots, de aandacht van de kijker zoveel mogelijk te vestigen op de lichaamstaal van de personages. Een regisseur moet terugvallen op de extreme close-up wanneer hij de lichaamstaal van twee personages tijdens een conversatie wil tonen aan de kijker. Opvallend is dat slashers deze extreme close-ups vaak tegen de lijn van het plot interpretern. Ze zien deze extreme close-ups als bewijzen van intimiteit tussen personages, vooral wanneer die een hechte vriendschapsband hebben. Wanneer de acteurs gefilmd worden in een extreme close-up kunnen ze namelijk niet op een sociaal aanvaardbare afstand van elkaar staan en elkaar in de ogen kijken, wat de kijker belangrijk vindt. Acteurs moeten daardoor constant in elkaars persoonlijke ruimte gaan. Bij extreme close-ups krijgt de kijker de emoties van het personage bovendien te zien op een oncomfortabel dichte afstand. De kijker staat als het ware in de persoonlijke ruimte van de personages, wat een extra dimensie aan de scène geeft. Maar waarom corrigeren bepaalde heteroseksuele vrouwen deze fysieke intimiteit niet tijdens het bekijken van de serie zoals andere fans doen? Veel vrouwen zien een diepe en liefdevolle band tussen personages op het scherm omdat de makers die daar tonen. De **homosociale**⁴⁰ partnerschap is al 2000 jaar een integraal deel van de westerse romantische fictie, in tegenstelling tot de heteroseksuele romance die pas in de Middeleeuwen, met de hoofse literatuur, bij ons opkwam. Het concept van twee mannen die hun dagdagelijkse leven verlaten om een gemeenschappelijk doel na te streven stond, en staat, vaak centraal in Westerse literatuur. Het is een traditie die nog altijd in series zoals Star Trek terug te vinden is. (Bacon-Smith C., 1992, p. 232-234)

Camille Bacon-Smith wil het slash-fenomeen echter niet enkel verklaren door het soort beelden dat fans te zien krijgen op hun scherm. Er is ook de algemene aantrekkingskracht die homoseksuele mannen uitoefenen op heteroseksuele vrouwen. Bovendien is het de enige mogelijkheid voor vrouwen om, in de fantasie, de ene te zijn en de andere te hebben. Ze kunnen in hun fantasie een seksuele relatie hebben met de beide personages waarmee ze al een imaginaire relatie hebben. De fan kan zich voorstellen dat ze zowel fysieke als emotionele liefde geeft en krijgt vanuit het standpunt van één of beide personages. De neiging zich te identificeren met meer dan één personage is zo sterk dat sommige, meestal minder ervaren, schrijfsters de controle verliezen over het standpunt van waaruit de seksscène beschreven wordt. De lezers kunnen dan niet onderscheiden wie wat met wie doet. (Bacon-Smith C., 1992, p. 239)

³⁹ Camille Bacon-Smith is ‘Visiting Assistant Professor in the English Department’ aan de ‘Temple University’ (Bacon-Smith C., 1992, p. 344)

⁴⁰ Homosociaal: de sterke band die bestaat tussen personen van hetzelfde geslacht (Cicioni M., 1998, p. 160)

Camille Bacon-Smith is het overigens niet volledig eens met de stelling, van onder andere Henry Jenkins⁴¹ en Patricia Frazer Lamb en Diana Veith, dat er niet voldoende sterke vrouwelijke personages beschreven worden in science fiction en fantasy. Vanaf de jaren 30 hebben science fiction- en fantasyschrijfters sterke heldinnen gecreëerd. Als er sterke vrouwelijke modellen beschikbaar zijn, waarom gebruiken schrijfters ze dan niet in hun fanfictie? Science fiction biedt schrijfters vooral in boeken modellen van actieve vrouwen, maar weinig visuele media geven schrijfters dat soort model voor hun werk. De visuele media, die nog steeds door mannen gecontroleerd wordt, zenden een duidelijk signaal naar vrouwen: heldinnen hebben geen bevredigende seksuele relaties tot ze leren de tweede plaats in te nemen in hun eigen avonturen. Veel schrijfters beweren bovendien dat ze gewoonweg niet over vrouwen willen schrijven, ook al worden die als sterke en onafhankelijke vrouwen afgebeeld. In films en op televisie worden er echter ook geen modellen gegeven van homoseksuele koppels die actieve co-helden zijn in hun verhalen. Het idee kwam spontaan en onafhankelijk op in de fantasie van enkele fans, de anderen werden door een mentor voorzichtig met het genre in contact gebracht. (Bacon-Smith C., 1992, p. 239-241)

Seksuele ervaringen met mannen, zoals ze vandaag de dag ingebed zijn in onze cultuur, kunnen, zelfs voor heteroseksuele vrouwen, intimiderend zijn. Homo-erotische verhalen zijn seksueel stimulerend terwijl ze tezelfdertijd de lezer distantiëren van de risico's die seksuele relaties met mannen bieden. Veel slashers geven openlijk toe dat ze op zoek zijn naar meer bevredigende seksuele relaties. Ze vinden het jammer dat ze met mannen niet het soort relatie kunnen hebben dat ze eigenlijk willen. Schrijven over homoseksuele mannen betekent echter ook schrijven over het risico dat gepaard gaat met het beleven van een onderdrukte seksualiteit. Dit maakt het genre des te aantrekkelijker omdat de schrijfters zich in dezelfde positie bevinden, maar zich ook in hun fantasie niet kunnen voorstellen dat ze hun onderdrukte seksualiteit zouden beleven. Heteroseksuele vrouwen worden, net als lesbische vrouwen en homoseksuele mannen, onderdrukt door de westerse mannenmaatschappij. Wanneer vrouwen interesse uiten in een erotisch leven los van de heteroseksuele monogame relatie worden ze als abnormaal beschouwd binnen de vaste structuren van de door mannen gedomineerde maatschappij. Vrouwen moeten voldoen aan het beeld dat mannen van hen hebben: vrouwen moeten seksueel plezier bieden, maar niet zelf op zoek gaan naar seksuele bevrediging. Vrouwen vluchten in hun fictie dan ook naar een positie waarin ze wel zelf op zoek kunnen gaan naar de bevrediging van hun onderdrukte seksualiteit, de positie van de (homoseksuele) man. Betekent dit dan dat de mannelijke personages in slash eigenlijk surrogaatvrouwen zijn? Veel vrouwen schrijven bewust en opzettelijk over mannen en niet over vrouwen. De meeste fanfictie, welk genre het ook is, gaat over mannen en zeker de homo-erotische. Mannen zijn de vreemde, de andere. Schrijven over mannen, soms enkel en obsessief over mannen, vermeedert hun kennis over vrouwen niet. Wat ook niet nodig is. Vrouwen praten, leven en werken samen. Ze delen hun verhalen en levens op een unieke manier.

⁴¹ Zie 3.4.4 Henry Jenkins: de problemen met het schrijven van een man/vrouw-relatie op p. 28

Vrouwen willen in fandom echte vrouwen niet veranderen, maar ze hebben ook het geduld niet de vrouwelijk personages, die door mannen gecreëerd werden, te veranderen. Wanneer een schrijfster echter eigen fictie schrijft vanuit het standpunt van mannelijke personages, die door mannen gecreëerd werden, kan ze haar gevoelens ten opzichte van mannen onderzoeken. (Bacon-Smith C., 1992, p. 246-248)

Veel slashers beweren dat ze over mannen schrijven omdat mannen die een hoogstaande functie bekleden met elkaar kunnen omgaan als gelijken. Door deze mannen in een homoseksuele relatie voor te stellen, nemen de schrijfsters de macht die ze bezitten in de mannencultuur weg. Veel verhalen behandelen dan ook de moeilijkheden die zo'n relatie met zich mee kan brengen. Het is niet zo dat schrijfsters een man, van wie de macht weggenomen is, aantrekkelijker vinden als partner. Veel slashers willen het hiërarchisch instituut van macht, waarin mannen als individuen en niet als delen van een groter geheel gezien worden, naar beneden halen. Macht, zoals die getoond wordt in slash, ontstaat uit de samensmelting van twee complementaire delen, een unie van gelijken. (Bacon-Smith C., 1992, p. 249)

Slashers zijn bovendien bang om over heteroseksuele seks te schrijven omdat ze vrezen dat iedereen dan zal te weten komen dat ze het zelf al jaren verkeerd doen. Van heteroseksuele vrouwen wordt niet verwacht dat ze weten hoe het er tussen twee mannen aan toe gaat. Alles is aanvaardbaar. (Bacon-Smith C., 1992, p. 248)

3.4.4 Henry Jenkins: de problemen met het schrijven van een man/vrouw-relatie

Probleem 1: de rol van vrouwen in Star Trek: TOS en de noodzaak tot herfocussen⁴²

De traditionele verschillen tussen mannen en vrouwen staan een relatie tussen gelijken in onze maatschappij niet toe. Vrouwen gaan daarom op zoek naar een utopische wereld waarin zo'n relatie van gelijken wel mogelijk is tussen man en vrouw. Het krachtige mengsel van romantiek en science fiction, dat reeksen zoals Star Trek bieden, laat fans toe zich een wereld voor te stellen waarin mannen en vrouwen op gelijke voet naast elkaar kunnen werken, leven en liefhebben. (Jenkins H.(2), 1995, p. 201)

a) Star Trek: TOS de utopische belofte

In interviews proclameerde Gene Roddenberry, de geestelijke vader van Star Trek, dat in zijn fictionele realiteit, de 23^e eeuw, het niet belangrijk zou zijn of je nu man of vrouw, blank of zwart was. Iedereen zou er zijn plaats hebben. (Jenkins H.(3), 1995, p. 245) Star Trek nodigde vrouwelijke fans uit zichzelf te zien als actieve participanten in zijn utopische toekomst. Toch gaven de netwerkbazen en producenten vrouwen geen substantiële representatie in de originele serie. Roddenberry had nochtans grootse plannen voor de vrouwelijke personages in de originele serie. In **The Making of**

⁴² Zie 2.1.1 De belangrijkste subgenres op een rijtje, c) Herfocussen op p. 9

Star Trek beschreef hij zijn verloren strijd tegen de netwerkbazen om de rol van First Officer in de originele serie door een vrouw te laten vertolken. Roddenberry slaagde er wel in een zwarte vrouw, Communications Officer Uhura, op de brug te introduceren. Het gebruik van terugkerende vrouwelijke secundaire personages, zoals Chapel, Uhura en Rand, was baanbrekend in die tijd, geen enkele science fiction-serie deed het hen voor. (Jenkins H.(2), 1995, p. 199)

b) De voorstelling van de vrouwelijke personages en de verwachtingen van de fans

Voor de vrouwelijke fans was er een groot verschil tussen de door Roddenberry beloofde gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de manier waarop vrouwen voorgesteld werden in de serie. De vrouwelijke personages die in de originele serie vertoond werden, droegen minirokjes en stonden te allen tijde in dienst van de mannelijke personages. Het feit dat ze vaste, zij het secundaire, personages waren, mocht dan wel baanbrekend zijn, Chapel, Uhura en Rand verrichtten als de 23^e eeuwse equivalenten van verpleegsters, telefoonoperatoren en secretaresses geen baanbrekend werk in het doorbreken van de stereotype, vrouwelijke rollen. De vrouwelijke personages werden ofwel voorgesteld als te emotioneel kwetsbaar om hun taken adequaat uit te voeren ofwel als vrouwen die hun emoties en hun vrouwelijkheid onderdrukten om hun functie uit te kunnen oefenen in een door mannen gedomineerde maatschappij. (Jenkins H.(2), 1995, p. 197 & 199)

Probleem 2: de rol van de vrouw in de maatschappij en de herziening van de man/vrouw-relatie

Vrouwen voelen zich binnen de fictieve formules van de populaire romance vaak beknot door hun eigen ervaringen als minnaressen, echtgenotes en moeders. In tegenstelling tot hun tegenhangers in traditionele romans, weigeren deze vrouwen in hun fanfictie het huwelijk en de liefde voor de man als primaire doelstelling in het leven van hun vrouwelijke personages te aanvaarden. Hun verhalen gaan op zoek naar oplossingen die vrouwelijke personages, zoals Chapel en Uhura, toelaten zowel op professioneel vlak als op persoonlijk vlak vooruitgang te boeken en gelukkig te zijn. De schrijfsters promoten het delen van gevoelens en levensstijlen tussen mannen en vrouwen in plaats van het radicaal splitsen ervan. Fanfictie is een literatuur van hervorming, niet van revolutie. De vrouwelijke schrijfsters erkennen hun verlangen naar mannelijk gezelschap, zelfs wanneer ze vragen naar een wijziging van de parameters van die relatie. De meeste schrijfsters komen tot een compromis tussen hun verlangen naar onafhankelijkheid aan de éne kant en hun verlangen naar romantiek en gezelschap aan de andere kant. Ook al zorgt fanfictie op die manier niet voor een radicale breuk met de traditionele formules van de populaire romance, toch zorgt het voor een progressieve herformulering van die formules en draagt op die manier bij tot de graduele herdefiniëring van de bestaande rollenverdeling binnen het huwelijk en de werkplaats. (Jenkins H.(2), 1995, p. 202)

Oplossing 1: het herfocussen van de vrouwelijke personages

Wanneer de fans hun eigen Star Trek-verhalen begonnen te schrijven en te publiceren, gingen ze de serie herfocussen. Veel schrijvers probeerden de zwakkere vrouwelijke personages, zoals Communications Officer Uhura, uit te diepen en sterker te maken in hun fictie. Ze lieten haar

uitgroeien tot een officier die in staat is haar eigen commando op te nemen. De duidelijke contradictie tussen haar officiële rang en de manier waarop ze naar voren gebracht werd, als een emotioneel kwetsbare vrouw, stootte heel wat fans tegen de borst. Door Uhura voor te stellen als een sterke en competente vrouw kwamen fans op tegen de openlijke en subtiele vormen van seksuele discriminatie waarmee een ambitieuze en zelfverzekerde vrouw geconfronteerd wordt wanneer ze vecht voor een eigen commando. (Jenkins H.(2), 1995, p. 199-200)

Oplossing 2: slash, de eenvoudige tegenhanger van herfocussen

Wanneer fans zich een relatie van gelijken tussen man en vrouw ook in een utopische wereld niet kunnen voorstellen en ze de serie in hun verhalen dus niet kunnen of willen herfocussen op de vrouwelijke secundaire personages gaan ze op zoek naar een alternatief. Ze koppelen twee personages van hetzelfde geslacht aan elkaar omdat de homoseksuele relatie volgens hen de enige relatie tussen gelijken kan zijn. (Penley C., 1997, p. 125)

Oplossing 3: het tonen van sterke vrouwelijke personages

Doorheen de verschillende Star Trek-series is de manier waarop de vrouwelijke personages voorgesteld werden constant geëvolueerd. Vrouwelijke personages kregen steeds meer en steeds belangrijker functies en verantwoordelijkheden aan boord. Ze lijken een evenwicht gevonden te hebben tussen hun professionaliteit en hun vrouwelijk instinct. Ook op privé-gebied hebben ze steeds vaker de touwtjes in handen. In de vierde serie, **Star Trek: Voyager**⁴³ krijgen de vrouwelijke personages: Captain Kathryn Janeway, Chief Engineer B'Ellana Torres en Astrometrix Officer Seven of Nine zelfs het overwicht. (Characters, Internet, 2003) Naarmate Star Trek meer sterke vrouwelijke personages naar voren bracht, viel de noodzaak tot herfocussen bij veel vrouwelijke fans weg. Sommige vrouwelijke personages werden zelfs zo sterk naar voren gebracht dat ze fans inspireerden vrouw/vrouw-slash over hen te schrijven. (Femfic, Internet, 2003)

3.4.5 Constance Penley: hertekening van de mannelijkheid

Constance Penley vroeg zich af waarom K/S, een koppel van de drieëntwintigste eeuw, als herkenbaar mannelijk verbeeld wordt. Wat maakt de vrouwelijke fans dusdanig vervreemd van hun eigen lichaam dat ze verkiesen om zelfs hun erotische fantasieën te concentreren op een niet-vrouwelijk lichaam? Een mogelijk antwoord op deze vraag verwijst naar de androgyne identiteit van Kirk en Spock: het gaat hier niet zozeer om 'mannen' als om seksloze ruimtevaarders. Slash-lezers en auteurs identificeren zich met geërotiseerde personages die de typische karakteristieken van zowel mannen en als vrouwen combineren. Toch is het voor velen wel degelijk de bedoeling om Kirk en Spock te lezen als herkenbaar mannelijk. De reden, die Constance Penley aanhaalt, beantwoordt ook de vraag naar de vervreemding van de vrouwelijke fans van hun eigen lichaam. De lichamen waarvan de vrouwelijke fans vervreemd raken, zijn twintigste-eeuwse vrouwenlichamen: lichamen die worden onderworpen

⁴³ Zie VI. Star Trek: Voyager op p. 43

aan steeds strengere schoonheidsidealen en aan steeds hogere professionele (feministische) verwachtingen. De K/S-fans verwerpen dan ook het beeld van de perfecte amazone uit de populaire literatuur en proberen te schrijven over echte mannen. Het verlangen om ‘echte mannen’ te creëren, kan enkel gerealiseerd worden via een verregerende hertekening van de mannelijkheid van de personages. Het is dan ook om deze reden dat Kirk en Spock duidelijk mannen moeten zijn in plaats van androgyne wezens. De hertekening van het mannelijke lichaam wordt gemakkelijker wanneer het verhaal verplaatst wordt naar een futuristische wereld waarin mannen beschikken over een aangepaste fysionomie en psychologie. Kirk en Spock zijn gevoelig in de slash-verhalen, maar ze zijn tegelijk ook vriendelijk, vreedzaam, sterk en grappig. Hun gevoeligheid wordt dus niet voorgesteld als een teken van slaphed of verwijfdheid. Kirk en Spock zijn niet perfect, maar ze zijn tenminste op de goede weg. Je ziet hen worstelen met de sociale conditionering die hen belet hun ware gevoelens te tonen. Spock, wiens achtergrond hem gebiedt zijn gevoelens te onderdrukken, moet leren om zijn menselijke en emotionele kant te aanvaarden. Kirk, die opgroeide als een boerenzoon in Iowa, moet van zijn kant zijn archaische ideeën over mannelijkheid leren herkennen voor wat ze zijn: het product van zijn conventionele opvoeding. De meeste verhalen verdringen de obligate actie naar de achtergrond om zich praktisch uitsluitend te kunnen concentreren op de interne strijd van de twee hoofdpersonages, op hun pijnlijk proces van zelfontdekking en emotionele bevrijding. (Penley C., 1997, p. 125-129)

Hoewel de fans toegeven dat ze de seksuele contacten tussen Kirk en Spock doorgaans heteroseksualiseren, blijken beide personages toch verschillend van de eigentijdse man in hun openlijke discussie over hun homoseksuele gevoelens en hun vrijelijke omgang als homoseksueel koppel. Er vindt hier wel degelijk een idealisering plaats van het homoseksuele koppel. Een idealisering die begrijpelijk is gezien de open relatie tussen Spock en Kirk die met elkaar omgaan als sociale en emotionele gelijken (een situatie waar het gemiddelde heteroseksuele koppel vandaag alleen maar kan van dromen). De verhalen worden echter ook gekenmerkt door het inzicht dat alle mannen (en vrouwen) hun eigen homoseksuele verlangens onder ogen moeten zien, willen ze ooit bevrijd raken uit het keurslijf van het gevestigde seksuele rollenspel. (Penley C., 1997, p. 129-130)

3.4.6 Elyce Rae Helford⁴⁴: androgeniteit in vraag gesteld

Elyce Rae Helford stelt zich, net als Constance Penley, vragen bij de androgeniteit van Kirk en Spock. Volgens haar zien niet alle fans Kirk en Spock op dezelfde androgyne manier als Patricia Frazer Lamb en Diana Veith. Het lange maar lenige lichaam van Leonard Nimoy, de acteur die de rol van Spock in Star Trek: TOS op zich nam, wordt niet door alle fans als mannelijk ruw ervaren. Net zoals Kirk niet door alle kijkers als vrouwelijk mooi ervaren wordt. (Helford E. R., 1996, p. 22)

⁴⁴ Elyce Rae Helford is ‘Professor of English’ en ‘Director of Women’s Studies’ aan de ‘Middle Tennessee State University’ (Dr. Elyce Helford, Internet, 2004)

3.4.7 Mirna Cicioni⁴⁵: de aantrekkingskracht van mannelijke interactie

Het vertonen van een sterke band tussen mannelijke personages in actiefilms en tv-series wordt vaak bekritiseerd als adolescent en seksistisch. Toch oefenen deze banden een aparte aantrekkingskracht uit op sommige vrouwen, die ze vanuit een vrouwelijk perspectief bekijken en reconstrueren om aan hun eigen noden en verlangens te voldoen. De auteurs van slash zijn dus voornamelijk heteroseksuele vrouwen die zich aangetrokken voelen tot de sterke mannelijke banden die op het scherm te zien zijn. (Cicioni M., 1998, p. 153-154)

Ondanks het feit dat de schrijfsters zelf heteroseksueel zijn, is de enige relatievorm die naar voren komt in hun fictie een homoseksuele tussen mannen waarbij vrouwen worden gemarginaliseerd en uitgesloten. Deze relatievorm wordt gezien als de enige mogelijk tussen twee gelijkwaardige partners. (Cicioni M., 1998, p. 154) Slash is in feite een fantasie over authentieke liefde die enkel kan bestaan tussen gelijken, meer specifiek tussen sterke personages die zowel avonturen als emoties delen. Slash benadrukt dan ook de gelijkheid binnen partnerschappen waarin er verschillen in leeftijd, rang en ervaring zijn. De jongere of minder ervaren man wordt als evenwaardig gezien omdat zijn openheid en affectie een positieve invloed uitoefenen op zijn partner. Het feit dat in de fantasie van vrouwen deze gelijkwaardige liefde enkel kan bestaan tussen twee mannen verraadt hun pessimistische instelling tegenover heteroseksuele relaties, terwijl ze zelf over het algemeen sterk toegewijd zijn aan hun heteroseksualiteit en de bijhorende instituten zoals het huwelijk. (Cicioni M., 1998, p. 169)

Wanneer je slash leest als repetitieve scenario's van 'wat sommige vrouwen willen', zijn er duidelijke parallellen tussen slash en heteroseksuele commerciële fictie.

a) De narratieve formule

De verhaallijn begint met een onvervuld verlangen. Het openbloeien van de relatie wordt in de weg gestaan door één of meerdere crisissen, er kan om ethische redenen nog niet op de (on)uitgesproken gevoelens ingegaan worden. Uiteindelijk volgt een gelukkig einde waarin de relatie tussen de hoofdpersonages sterker is voor beide. Verrassend genoeg kan deze formule ook teruggevonden worden in verhalen waarin één van de hoofdpersonages sterft. Deze verhalen concentreren zich voornamelijk op de rouwperiode die één van de partners doormaakt na de dood van zijn geliefde. Deze, ogenschijnlijk pessimistische, verhalen zijn in feite een verdere verkenning van de diepte van de relatie. Vaak offert de éne man zijn leven op voor de andere, die van hem blijft houden tot na zijn dood. (Cicioni M., 1998, p. 170)

b) Seks als integraal deel van een relatie

⁴⁵ Mirna Cicioni is 'Senior Lecturer in Italian Studies' aan de 'School of European Studies' aan de 'La Trobe University, Melbourne, Australia' (Harris C. & Alexander A., 1998, p. vii)

Zowel in slash als in heteroseksuele fictie bedrijven de twee hoofdrolspelers passioneel de liefde nadat ze aan zichzelf en aan elkaar toegegeven hebben dat de andere een onmisbaar deel van zijn of haar leven geworden is. (Cicioni M., 1998, p. 171)

c) Fantasie over het verzorgen van de ander

Doordat ze vanaf hun kindertijd gesocialiseerd worden op andermans noden in te gaan en hun eigen noden te negeren, missen veel vrouwen een verzorgend aspect in hun relatie met een man. Vrouwen gaan in hun fantasieën op zoek naar mannen die te zelfder tijd assertieve partners en actieve verzorgers zijn. Vrouwen structureren hun fantasieën dan ook voornamelijk rond interpersoonlijke relaties, met aspecten als liefde en genegenheid als centrale thema's. Zowel slash als heteroseksuele fictie kunnen gedefinieerd worden als fantasieën waarin zowel de seksuele verlangens, waarvan vrouwen geleerd hebben ze te onderdrukken, en als het verzorgende aspect, dat ze leren cultiveren hebben, in voldoening resulteren. (Cicioni M., 1998, p. 171)

Deze parallellen maken slash toegankelijker en aantrekkelijker voor vrouwen omdat ze de verhaalstructuren al herkennen uit de vele heteroseksuele fictie die ze al gelezen hebben. Het grote verschil is dat het verlangen naar verzorging in slash geërotiseerd en geprojecteerd wordt op mannelijke lichamen. Deze geprojecteerde identificatie kan gedeeltelijk toegeschreven worden aan het feit dat de maatschappij nog altijd door mannen gedomineerd wordt en gedeeltelijk aan het feit dat mannen de voornaamste focus zijn van de erotische interesse van heteroseksuele vrouwen. (Cicioni M., 1998, p. 171)

3.4.8 Harry Benshoff: gelijkheid in vraag gesteld

Tijdens zijn onderzoek naar Dark Shadows-fandom ontdekte Harry Benshoff dat niet alle slash geschreven wordt rond gelijken. Het overgrote deel van Dark Shadows-slash is niet gebaseerd op gelijkheid maar op rigide machts hiërarchieën tussen mannen en jongens, meesters en bedienden,... (Benshoff H., 1998, p. 208)

3.5 De populariteit van slash over de eerste keer en de rol van hurt-comfort

Slash wordt opgebouwd rond een aantal vaste scenario's die gemakkelijk te identificeren en te classificeren zijn. Het meest voorkomende scenario is dat van de eerste keer, met name het eerste seksuele contact tussen de twee partners. (Cicioni M., 1998, p. 160) Hoe ze Kirk en Spock tot het inzicht kunnen laten komen dat ze gevoelens voor elkaar hebben, is een blijvende vraag voor K/S-ers. Verhalen over de eerste keer van de twee mannen zijn er dan ook in overvloed. (Lamb P. F. & Veith D., 1986, p. 246)

3.5.1 Patricia Frazer Lamb en Diana Veith: de rol van de vrouw in relaties

Er zijn zoveel verhalen over de eerste keer omdat vrouwen in de westerse cultuur het initiatief tot een seksuele relatie niet kunnen of mogen nemen en ze dus geïntrigeerd worden door het probleem hoe een relatie verder dan een diepe vriendschap kan evolueren. Veel van deze plots steunen op een onderliggend element, een empatisch medeleven dat lijkt uit te nodigen tot sadomasochisme, wat slashers hurt-comfort noemen. Over het algemeen raken Kirk en Spock verzeild in een avontuur waarin één van hen ernstig gewond raakt. De ander krijgt de kans zijn gewonde partner aan te raken, te troosten, te verzorgen,... Het avontuur zelf is slechts een middel om de twee hoofdrolspelers, weg van alle anderen, bij elkaar te brengen en hen de kans te geven hun relatie te onderzoeken of uit te diepen. Het hurt-comfort-thema steunt op Kirk en Spocks 'vrouwelijke' karaktertrekken: medelijden, tederheid, affectie, onbaatzuchtigheid en de noodzaak toestemming te hebben voor ze fysiek contact zoeken. Star Trek legt, in tegenstelling tot heel wat andere televisieseries, zelf de nadruk op onbaatzuchtigheid en zelfopoffering door ze voor te stellen als karaktertrekken die verwacht worden in iemand die de leiding neemt. Slashers trekken deze karaktertrekken door naar hun persoonlijke relaties. (Lamb P. F. & Veith D., 1986, p. 246-247)

3.5.2 Joanna Russ: uitdieping Patricia Frazer Lamb en Diana Veith

Literatuur met een homoseksueel thema gaat vaker over verboden en maatschappelijke thema's, over kommer en kwel, over de onmogelijkheid van de liefde dan over de liefde zelf. (Schutte X., 1995, p. 5) Slash focust zich op de relaties tussen mannelijke personages, de obstakels die ze moeten overwinnen om intimiteit te bereiken en de voldoening die ze in elkaars armen vinden. (Jenkins H.(1), 1992, p. 188-189) Sommige verhalen tonen de dood van één of van beide personages, tijdelijke of definitieve scheidingen, de onmogelijkheid liefde te combineren met een carrière,... Zelfs verhalen die goed eindigen gaan meestal gepaard met uitstel en een buitengewone hoeveelheid frustratie. In deze verhalen worden heel wat typische karaktertrekken van de personages gebruikt om de relatie uit te stellen. De twijfels en scrupules tussen de personages zijn zo groot dat er een uitwendige kracht nodig is om hen bij elkaar te brengen. De verhalen plaatsen de personages daarom in een situatie waarin geen van beiden verantwoordelijk is voor hun acties. Ofwel stranden ze op een vreemde planeet waar ze zullen sterven van de honger als ze niet gered worden, ofwel zitten ze gevangen in een grot terwijl één van hen een hersenschudding heeft, ... (Russ J., 1985, p. 81-82)

Situaties die in het echte leven erotisch niet opwindend zijn, worden geseksualiseerd om los te kunnen komen van de conventies die de maatschappij aan de vrouw oplegt. Het hurt-comfort-thema, vertaald naar de realiteit, insinueert dat vrouwen enkel seks hebben met hun partner uit medelijden of dat ze enkel in staat zijn hun partner lief te hebben wanneer die partner machteloos en afhankelijk van hen is. Wat opwindend is in de fantasie is niet noodzakelijk opwindend in het echte leven. Wanneer je geliefde gewond of stervende is, is seks wel het laatste waar je aan denkt. De belangrijkste conclusie

die getrokken kan worden bij het lezen van slash is dat men bij (seksuele) fantasieën op zoek moet gaan naar de onderliggende motieven. (Russ J., 1985, p. 86-88)

3.5.3 Henry Jenkins: van de aanvankelijke relatie naar de herbevestiging van de band

Henry Jenkins toont aan dat de narratieve formule van de verhalen over de eerste keer gebaseerd zijn op een reeks plotwendingen van de aanvankelijke relatie naar een herbevestiging van de band door seksuele intimiteit. (Cicioni M., 1998, p. 160)

a) De aanvankelijke relatie

Slashers beginnen hun verhalen graag met het beschrijven en herbevestigen van de relatie tussen de twee personages zoals die in de originele serie getoond werd. In het geval van Kirk en Spock, Starsky en Hutch, Bodie en Doyle (Blake's 7), ... is de aanvankelijke relatie een succesvol partnerschap waarin volle communicatie belemmerd wordt door bepaalde barrières. Slashers gaan er van uit dat de personages zich seksueel tot elkaar aangetrokken voelen, ook al wordt dit niet expliciet of zelfs impliciet in de serie getoond. Andere slashers beginnen dan weer graag met de beschrijving van een situatie waarin de sterke en de zwakke kanten van deze relaties aangetoond worden. Veel verhalen beginnen op plaatsen en in situaties die traditioneel geassocieerd worden met de vrijetijdsbesteding of het professioneel leven van mannen. Op deze plaatsen, ver weg van de controle van vrouwen, kunnen de homoseksuele verlangens het best onderzocht worden. Nog anderen openen hun verhalen met een bijna-dood-ervaring of verwonding van één van de personages. Zulke momenten van hurt-comfort dwingen de personages tot de erkenning van de fragiliteit van hun relatie en wat er verloren zou gaan bij de dood van hun vriend. Ook de dood van een ander belangrijk personage kan het vertrekpunt zijn van een verhaal dat gebaseerd is op hurt-comfort. (Jenkins H.(1), 1992, p. 206-209)

b) Mannelijke radeloosheid

Het homoseksuele verlangen van de één naar de ander versterkt de al bestaande barrières tussen de twee mannen. De mannelijke hoofdrolspeler durft zijn erotische fantasieën niet te uiten omdat hij ervan overtuigd is dat zijn partner zijn gevoelens niet beantwoordt. Hij vreest door zijn gevoelens te uiten hun werkrelatie stuk te maken. De eerste stap zetten naar een meer intieme relatie zou de comfortabele intimiteit die ze al delen, in het gevaar brengen. Het personage is er zich dan ook meestal van bewust dat, als hij zijn homoseksuele verlangens uit, de gevolgen voor hun professionele status, hun eigen gevoel van mannelijkheid en hun vriendschap groot zullen zijn. Doordat het personage die risico's niet wil lopen, trekt hij zich geleidelijk aan terug van zijn partner. Deze veranderingen worden niet aan de partner uitgelegd, wat de ander er toe aanzet uit te zoeken wat er aan de hand is. In een kleine minderheid van de verhalen doet het personage wat aan zijn verlangen naar de ander voordat erover gecommuniceerd wordt, met als resultaat verontrustende verhalen over verkrachting en brutaliteit. Meestal beginnen deze verhalen met een moment van maximaal

wantrouwen binnen de serie. De machtsstrijd die de personages in de serie leveren, wordt dan vertaald naar de slaapkamer. (Jenkins H.(1), 1992, p. 209-210)

c) De bekentenis

Juist wanneer de spanning tussen de twee mannen bijna ondragelijk wordt, wanneer het lijkt alsof de communicatie tussen de twee mannen volledig weg zal vallen en hun relatie voor eeuwig gedoemd lijkt, komt het moment van de bekentenis. Eén van de mannen vindt een verbale of fysieke manier om zijn gevoelens aan de ander kenbaar te maken. Soms volgt op de bekentenis opnieuw radeloosheid. De partner, plotseling op de hoogte van de gevoelens van de ander, vlucht of bijt terug in een poging zijn eigen verlangens te onderdrukken. Meestal volgt er op de bekentenis echter acceptatie, de barrières tussen de mannen vallen volledig weg. (Jenkins H.(1), 1992, p. 214-215)

d) Mannelijke utopie

De bekentenis maakt de weg vrij voor seksuele intimiteit. De mannen vinden de vrijheid elkaar volledig en openlijk lief te hebben door een utopische ruimte binnen te gaan waar geslacht en seksuele identiteit niet van belang zijn en de barrières tussen het ik en de andere overstegen kunnen worden. In sommige verhalen is één (of beide) hoofdpersonage(s) bereid zijn professionele status op te geven om de relatie te vergemakkelijken. Vaker spannen de partners echter samen om bij anderen respect af te dwingen voor hun nieuwe relatie. Wanneer de personages er voorheen een promiscue levensstijl op na hielden, zorgt de ontdekking van de perfecte mannelijke partner ervoor dat ze voor het eerst tot een monogame relatie in staat zijn. De personages hebben er geen moeite mee zich aan elkaar te binden. Sommige verhalen tonen de personages in een trioetje met een andere man of vrouw. In deze verhalen wordt de openheid van de relatie gezien als een bevestiging van de zekerheid die de mannen bij elkaar gevonden hebben. (Jenkins H.(1), 1992, p. 215-216)

3.5.4 Mirna Cicioni: een vergelijkende studie

Mirna Cicioni onderzocht de theorieën van zowel Patricia Frazer Lamb & Diana Veith, Joanna Russ en Henry Jenkins en deed zelf onderzoek naar dit fenomeen binnen de fandoms van *The Professionals* en **Inspector Morse**. Ze vond vier belangrijke kenmerken die almaar terugkwamen:

a) De eerste homoseksuele ervaring

In heel wat verhalen wordt de seksuele ervaring getoond als de eerste homoseksuele ervaring van één (of beide) personage(s). Verhalen waarin één (of beide) personage(s) voorheen exclusief heteroseksueel waren, laten vrouwen toe zich te identificeren met één van de personages aangezien ze als heteroseksuelen niet onbereikbaar zijn voor vrouwen. (Cicioni M., 1998, p. 160-161)

b) De emotionele zoektocht

Verhalen over de eerste keer focussen zich voornamelijk op het proces dat de mannen moeten doorstaan voor ze in staat zijn hun gevoelens, verlangens en noden onder ogen te zien. Ze moeten hun angst voor afwijzing overwinnen vooraleer ze tot het besef komen dat intimiteit en afhankelijkheid van de ander ook bronnen van kracht kunnen zijn. (Cicioni M., 1998, p. 161)

c) De aanvankelijke relatie

Het belangrijkste kenmerk is dat seks steeds gepaard gaat met de aanvankelijke relatie⁴⁶. De seksuele relatie start ofwel als een one-night stand waarna de personages tot het besef komen dat ze meer van elkaar willen dan enkel een hechte vriendschap, ofwel is de seksuele relatie het gevolg van de intimiteit die de personages opgebouwd hebben tijdens een crisis. In verhalen over de eerste keer kan het aangaan van een seksuele relatie voornamelijk gezien worden als een metafoor voor het vormen van blijvende verbintenis tussen de partners. Eens affectie en vertrouwen een fysieke uitingsvorm gekregen hebben, worden de partners de belangrijkste personen in elkaars leven. De relatie krijgt voorrang op voorgaande relaties, vooral heteroseksuele. (Cicioni M., 1998, p. 161-162)

d) De erotisatie van verzorging

Zowel in verhalen over de eerste keer als in verhalen waarin al een seksuele band gevormd is, is het hurt-comfort-thema belangrijk. De éne partner verzorgt de andere die ziek, gewond of depressief is. Dit zorgt voor een toenemende intimiteit tussen de partners. Patricia Frazer Lamb en Diana Veith, Joanna Russ en Henry Jenkins zien de emotionele of fysieke kwetsuur van de éne partner als het perfecte excuus voor de troost en verzorging die de andere partner aanbiedt. Mirna Cicioni benadrukt echter dat hurt-comfort een extreme vorm van erotisatie van verzorging is, wat mogelijks het meest fascinerende kenmerk van slash is. In heel wat verhalen ontdekken de partners hun gemeenschappelijke liefde nadat één van hen bij de ander een emotionele of fysieke nood vervuld heeft (warmte, eten,...). Hoewel deze noden op zich niet seksueel van aard zijn, worden ze geërotiseerd omdat ze een fysieke dimensie geven aan de band tussen de partners en leiden tot, of een deel worden van, een intimiteit die een seksuele component bezit. (Cicioni M., 1998, p. 162-163)

3.6 De rol van seksscènes: slash als pornografie?

Seks is een integraal deel van de fantasieën over romantische relaties en dus ook van slash. De seksuele verlangens van heteroseksuele vrouwen worden in slash verwerkt in lange, gedetailleerde beschrijvingen van mannenlichamen. De mannelijke seksuele opwinding en het orgasme worden beschreven als bronnen van genot en bevrediging van de beide partners. (Cicioni M., 1998, p. 167) Door deze expliciete seksuele beschrijvingen is slash volgens Joanna Russ een vooruitgang op de traditionele ‘kus-in-het-maanlicht’ in heteroseksuele romans. (Russ J., 1985, p. 88)

⁴⁶ Zie 3.5.3 Henry Jenkins: van de aanvankelijke relatie naar de herbevestiging van de band, a) De aanvankelijke relatie op p. 34

Zijn de tederheid, verzorging, het medeleven en het overkomen van crisissen⁴⁷ dan enkel pornografisch bedoeld? Slashers hebben, op creatieve wijze en met veel succes, de situatie en training van de vrouw geseksualiseerd. Vrouwen staan behoedzaam tegenover heteroseksuele activiteit, ze wachten liever af. De eindeloze analyse van motieven en scrupules is een uitstel dat op zichzelf erotisch opwindend is. Het kan gezien worden als een metafoor voor het lange voorspel dat vrouwen nodig hebben vooraleer ze een orgasme bereiken. Bovendien mogen of kunnen vrouwen in de westerse maatschappij het seksueel initiatief niet nemen. Door de verschillende plotwendingen zijn de personages in staat hun seksuele verlangens te beleven zonder daar verantwoordelijkheid voor te moeten nemen, iets wat vrouwen (nog) niet kunnen. (Russ J., 1985, p. 86-88)

Pornografie is de representatie van seksueel gedrag dat denigrerend of gewelddadig is tegenover één of meerdere participanten en als gevolg de degradatie van die participanten heeft, zelfs al hebben die er zelf voor gekozen of er in toegestemd. De seksscènes in slash tonen meestal geen denigrerend gedrag en zijn over het algemeen ingebed in een context van emotionele dichtheid en beantwoorden dus niet aan de omschrijving van pornografie. De sadomasochistische seksscènes, die wel aan de omschrijving van pornografie voldoen, zijn relatief infrequent. (Cicioni M., 1998, p. 168)

Een belangrijke conclusie die we uit slash kunnen trekken, is dat seksuele fantasieën niet altijd letterlijk geïnterpreteerd mogen worden. Wat opwindend is in de fantasie is meer overdreven dan in het echte leven en ook niet hetzelfde als in het echte leven. De fantasie is niet enkel een substituut voor echte ervaringen, maar ook de betekenis van die ervaringen wordt veranderd wanneer die in de fantasie geïntegreerd worden. In de fantasie lijkt elke menselijke conditie geseksualiseerd te kunnen worden als seks, een substituut voor seks of een onmisbaar deel van de seksuele beleving. Toch is het duidelijk dat slashers en hun lezers niet letterlijk man willen worden net zoals ze niet letterlijk hun geliefde willen verliezen. Wat ze wel willen is seksuele intensiteit, seksuele voldoening, een liefde die volledig vrij is van de rollen die de cultuur aan mannen en vrouwen oplegt en een situatie waarin het veilig is alle remmen los te laten en zich seksueel en emotioneel kwetsbaar op te stellen. Slash is bovendien het enige literaire genre waarin vrouwen mannelijke schoonheid en niet de stereotype mannelijkheid omschrijven. Wanneer men deze complexe context van fantasie niet begrijpt, interpreteert men de seksuele fantasieën letterlijk. Veel lezers denken dan ook dat K/S over verkrachting en machtsspelletjes gaat. Dit is binnen dit genre echter helemaal niet waar. K/S-ers seksualiseren situaties en gedrag die ze zelf niet kozen en in de realiteit ook niet zouden willen. Veel van de schrijvers en de lezers zijn er zich van bewust dat heel wat situaties en gedrag die ze beschrijven in de echte wereld onethisch zijn. (Russ J., 1985, p. 88-89)

⁴⁷ Zie 3.4.7 Mirna Cicioni: de aantrekkingskracht van mannelijke interactie op p. 31 en 3.5 De populariteit van slash over de eerste keer op p. 33

Hoewel seks vaak plastisch beschreven wordt in slash, beschrijven veel verhalen de relatie en het voorspel maar niet de seksuele daad zelf. Andere verhalen hebben dan weer geen enkele seksuele inhoud. (Bacon-Smith C, 1992, p. 229)

Besluit

Buitenstaanders zien fans vaak als obsessieve losers. Volgens onderzoekers zijn fans echter consumenten met een gezond verstand. Ze zijn kijkers die, meer dan anderen, letten op alles wat te maken heeft met hun favoriete televisieseries, films en iconen. De wens tot een gemeenschap te behoren, brengt hen bij fandom. Ze komen in contact met fandom op conventies, in clubs of op het Internet. Fandom bestaat volgens onderzoekers voornamelijk uit blanke heteroseksuele hogeropgeleide vrouwen van middelbare leeftijd. Onderzoeker Harry Benshoff merkte tijdens zijn onderzoek naar Dark Shadows-fandom echter op dat dit fandom uit evenveel mannen als vrouwen bestaat. Volgens de fans nemen mensen van alle mogelijke seksuele oriëntaties actief deel aan fandom.

Binnen fandom zijn er vijf lagen van activiteit. Fans gaan ondermeer zelf nieuwe verhalen maken met en over hun favoriete personages. Dergelijke verhalen worden fanfictie genoemd. Binnen fanfictie zijn er drie hoofdgenres en een tiental subgenres. Via de author's notes laat de auteur aan de lezer weten met welk soort verhaal hij te maken heeft. Slash is het belangrijkste van de drie hoofdgenres. In slash-verhalen worden personages van hetzelfde geslacht aan elkaar gekoppeld. Heel wat onderzoekers zien slash, in tegenstelling tot de fans, als een geïsoleerd fenomeen en niet als een deeltje uit een groter netwerk van genres binnen fanfictie. Ze concentreren zich bovendien vooral op het unieke van slash en zijn verschillen met andere vormen van populaire cultuur. Fans zijn daarentegen vooral geïnteresseerd in de relatie van slash tot andere vormen van commerciële fictie en tot de volkstraditie van het hervertellen en het herschrijven van bestaande verhalen. Fanfictie wordt door onderzoekers namelijk vaak niet voor vol aanzien omdat de schrijvers niets nieuws en origineels scheppen. Volgens fans is het gebruik van bestaande helden een eeuwenoude gewoonte die zij opnieuw opnemen.

Fanfictie en slash ontstonden uit Star Trek. Fans schreven verhalen over de serie om het wachten op de volgende aflevering te verlichten. In heel wat van deze verhalen beleefden Kirk en Spock een romantisch en/of seksueel avontuur. Heel wat onderzoekers concentreren zich nog steeds exclusief op K/S terwijl er fanfictie geschreven wordt over een brede waaier van fictieve personages. In de beginjaren werden de verhalen voornamelijk gebundeld in fanzines. Ondanks het ontstaan van grote fanuitgeverijen en fanzinedistributeurs is de publicatie van fanzines voornamelijk het werk van amateurs. Om afhankelijkheid van bronnen met een te hoge kostprijs te vermijden, wordt binnen fandom enkel gebruik gemaakt van de hoogstnoodzakelijke technologie. De impuls naar professionalisering is bij heel wat uitgevers echter groot. Sinds de komst van het Internet verspreiden fans hun verhalen voornamelijk via dit medium.

Veel fans schrijven fanfictie omdat ze zich binnen fandom vrijer voelen dan erbuiten. Fanfictie biedt fans een uitlaatklep voor individuele creatieve expressie. Over het waarom van slash zijn de meningen sterk verdeeld. Heel wat onderzoekers gaan op zoek naar één theorie, terwijl fans ervan overtuigd zijn dat verschillende motieven hen aanzetten tot het schrijven en consumeren van slash. De meeste onderzoekers koppelen het antwoord op de vraag “Waarom schrijven heteroseksuele vrouwen verhalen over homoseksuele mannen?” vaak aan het antwoord op de vraag “Gaat slash wel degelijk over homoseksuele mannen?” De rode draad doorheen de verschillende theorieën is het idee dat echte liefde enkel kan bestaan tussen gelijken en gelijkheid tussen mannen en vrouwen niet mogelijk is. Enkel Harry Benshoff gaat tegen dit idee in. Bij het verder uitwerken van de theorieën benadrukken de verschillende onderzoekers verschillende zaken. Het is aan de lezer om uit te maken welke theorie hij het meest aannemelijk vindt.

Het meest voorkomende scenario in slash is dat van de eerste keer, met name het eerste seksuele contact tussen de partners. Vrouwen schrijven deze verhalen omdat ze geïntrigeerd worden door het probleem hoe een relatie verder dan een diepe vriendschap kan evolueren. Veel van deze plots steunen op een onderliggend element, een empathisch medeleven dat lijkt uit te nodigen tot sadomasochisme, wat slashers hurt-comfort noemen. Situaties die in het echte leven erotisch niet opwindend zijn, worden geseksualiseerd. Seksuele fantasieën mogen echter niet altijd letterlijk geïnterpreteerd worden. Wat opwindend is in de fantasie is meer overdreven en niet hetzelfde als in het echte leven. Wanneer men deze seksuele fantasieën letterlijk interpreteert, gaan heel wat slash-verhalen over verkrachting en machtsspelletjes. Slechts weinig van deze verhalen voldoen echter aan de definitie van pornografie.

Bijlages

I. Star Trek: TOS

Gene Roddenberry creëerde in 1966 voor Paramount de science fiction serie voor volwassen Star Trek: TOS (The Original Series). De serie werd door de slechte kijkcijfers al na drie seizoenen stopgezet in 1969. De vele heruitzendingen

(vlnr): Montgomery Scott, Spock, James T. Kirk, Leonard H. McCoy, Uhura en Pavel Chekov (Startrek, Internet, 2004)

van de serie kenden echter zo'n succes dat in 1973 **Star Trek: The Animated Adventures**, een 22-delige tekenfilmserie rond de personages van Star Trek: TOS, gemaakt werd. Tussen 1979 en 1991 werd het succes van de serie verdergezet met 6 films. In het Star Trek-universum is de aarde in de 23^e eeuw lid van de **United Federation of Planets**, een vredevol verbond tussen democratische planeten dat aan het hoofd staat van een ruimtevloot (= **Starfleet**). Star Trek: TOS vertelt het verhaal van de bemanning van het ruimteschip U.S.S. Enterprise. Captain James T. Kirk is het moedige, nobele en vrouwenminnende hoofd van dit ruimteschip. In zijn taak wordt hij bijgestaan door First Officer Spock. De missie van de U.S.S. Enterprise is de verkenning van het heelal. Tijdens het uitvoeren van deze missie botst de bemanning van de U.S.S. Enterprise op heel wat buitenaardse rassen, dodelijke monsters, vreemde ruimt fenomenen, ... De afleveringen zijn dan ook met actie doorspekt, maar geven de kijker ook altijd een morele les mee. De serie behoudt namelijk constant het geloof dat de mens in essentie nobel, impulsief en onvolmaakt is, maar steeds het hart op de juiste plaats heeft. (Banks C., Internet, 2004)

II. Dark Shadows

Dark Shadows werd voor het eerst getoond op 27 juni 1966 op ABC. De serie telde in totaal 1225 episodes en liep tot 1971. Dan Curtis baseerde Dark Shadows op een droom. In zijn droom zag hij een jonge vrouw die met de trein op weg was naar een oud gotisch landhuis. De vrouw uit zijn droom zou in de serie Victoria Winters worden. Dark Shadows was ook gebaseerd op **The House** van Art Wallace, een televisieserie over een vrouw die een teruggetrokken leven leidt na de verdwijning van haar man. Deze vrouw zou in Dark Shadows Elizabeth Collins Stoddard worden, en het huis **Collinwood**. (A brief history of

Barnabas Collins en Victoria Winters (Collinwood, Internet, 2004)

the Dark Shadows legacy, Internet, 2003) De serie volgt de lange geschiedenis van de familie Collins. In hun oude landhuis, Collinwood, gebeuren vreemde dingen. Rusteloze zielen uit het verleden dwalen door de gangen, terwijl de levenden aan bovennatuurlijke fenomenen proberen te ontsnappen. (What is Dark Shadows?, Internet, 2001) De eerste maanden draaide de serie vooral rond Victoria Winters die op zoek was naar haar verleden. Later deden enkele geesten, een feniks en uiteindelijk de vampier Barnabas Collins hun intrede. (A brief history of the Dark Shadows legacy, Internet, 2003)

III. The Professionals

The Professionals werd gecreëerd door Brian Clemens voor het onafhankelijke productiehuis Avengers Mark 1 Productions. De eerste aflevering werd op 30 december 1979 vertoond op ITV. De serie liep tot 1981. De serie draait rond agenten Ray Doyle en William Bodie van **CI5**, een Britse geheime antiterreurgroep. Doyle werkte voorheen als rechercheur in de twee ruigste buurten van Londen. Bodie deserteerde van de

William Bodie, George Cowley en Ray Doyle (Londonpostcard, Internet, 2003)

Merchant Navy en vervoegde een groep huurlingen in Afrika voor hij bij de para's en later het **SAS (Special Air Service)** terechtkwam. Hun verschillende achtergronden en contrasterende persoonlijkheden zorgen voor heel wat meningsverschillen. Bodie dwingt een verdachte vaak door middel van geweld tot een bekentenis, terwijl Doyle eerst vragen stelt. Doorheen de serie leren de mannen elkaars capaciteiten kennen en ontstaat er een wederzijds respect. (Matthews D., Internet, 2001)

IV. Star Trek: TNG

In opdracht van Paramount creëerde Gene Roddenberry in 1987 na het succes van Star Trek: TOS een nieuwe Star Trek-serie, Star Trek: TNG (The Next Generation). De serie bestond uit zeven seizoenen en speelde

(vlnr): Deanna Troi, Worf, Geordi La Forge, Beverly Crusher, Jean-Luc Picard, William T. Riker en Data (Startrek, Internet, 2004)

tot 1994. Tussen 1994 en 1998 volgden nog 3 films. Star Trek: TNG speelt zich zo'n acht jaar na de originele serie af. Net als in de originele serie is de missie van de U.S.S. Enterprise-D het verkennen van het heelal. Captain Jean-Luc Picard omschrijft de missie van de U.S.S. Enterprise-D in de intro van de serie als volgt: "*Space, the final frontier. These are the voyages of the starship Enterprise. Its*

continuing mission: to explore strange new worlds, to seek out new life and new civilisations, to boldly go where no one has gone before.” Net als in de originele serie wordt de crew van de U.S.S. Enterprise-D geconfronteerd met heel wat buitenaardse rassen, dodelijke monsters, vreemde ruimt fenomenen, ... Meer dan in de originele serie wordt de nadruk echter gelegd op de interactie tussen de personages en de uitdieping van vreemde culturen. (Banks C., Internet, 2004)

V. Blake's 7

Terry Nation creëerde de science fiction-serie Blake's 7 voor de BBC. De serie werd voor het eerst getoond in 1978 en liep tot 1981. Het verhaal gaat over Blake Roj, een vrijheidsstrijder die gevangen en gehersenspoeld werd door de **Federation**, een fascistische regering die de aarde en een aantal andere planeten controleert. Hij herontdekt zijn identiteit, maar wordt naar de gevangenisplaneet **Cygnus Alpha** verbannen. Met de hulp van zijn medegevangenen slaagt hij erin te ontsnappen door tijdens het transport naar Cygnus Alpha het ruimteschip **Liberator** te veroveren. Na zijn ontsnapping verzamelt Blake een aantal voortvluchtigen rond zich. Samen gaan ze op zoek naar een manier om de Federation tegen te houden. De vernietiging van de Federation zou immers hun vrijheid en de vrijheid van het heelal betekenen. (Condon P., Internet, 2004)

(vlnr): Olag Gan, Avon Kerr, Cally, Roj Blake, Jenna Stannis en Vila Restal (BBCprograms, Internet, 2002)

VI. Star Trek: Voyager

De vierde Star Trek-serie, Star Trek: Voyager verscheen in 1995. De serie bestond uit zeven seizoenen en liep tot 2001. Star Trek: Voyager vertelt het verhaal van de bemanning van het ruimteschip **U.S.S. Voyager**. Tijdens de achtervolging van een **Macquis-**

(vlnr): Harry Kim, Seven of Nine, The Doctor, Neelix, Kathryn Janeway, Chakotay, B'Elanna Torres, Tom Paris en Tuvok (Startrek, Internet, 2004)

ruimteschip komt de bemanning van de U.S.S. Voyager in contact met de **Caretaker**, een krachtige buitenaardse levensvorm. De Caretaker transporteert de beide ruimteschepen naar het **Delta Quadrant**, een gebied van het heelal dat zich op zo'n zeventigduizend lichtjaren van de aarde bevindt. Wanneer het Macquis-ruimteschip verwoest wordt, ziet Captain Kathryn Janeway zich

verplicht de bemanning van het verwoeste schip en de hare te integreren. Chakotay, de leider van het Macquis-ruimteschip, stelt ze aan als haar First Officer. Tijdens de lange weg naar huis door het onbekende en vaak gevaarlijke Delta Quadrant botst de bemanning van de U.S.S. Voyager op heel wat vreemde ruimt fenomenen en buitenaardse rassen. Onderweg pikken ze nog een aantal gasten op waaronder: Neelix, Kes, Seven of Nine en Icheb. (Banks C., Internet, 2004)

VII. Scientists, Snakes, and Imminent Death by Ozymandia

Written by ozymandia

Comments? Write to us at forward@stargatefan.com

Gen Fic. Set During Avenger 2.0.

G [M]

Archived 03/026/2004

Jack sat hunkered down behind the large oak-ish tree, catching his breath and wishing for the forty-third time that he was back at the SGC, showered, shaved, fed, and killing Felger. Of all the times for someone to screw up the gate system. Here they were trapped with a group of unreasonable, untrustworthy, good-for-nothing Jaffa... Glancing guiltily at Teal'c, Jack stamped down that train of thought quickly. Funny how once upon a time he hadn't known what a Jaffa really was. Well, he'd known. After all Ra had had Jaffa. But he hadn't really known... you know? Jack shook his head, fighting down a smile. Amazing what eight or so years traveling the galaxy could do to a man's perceptions. Not all Jaffa were evil. Some snakes weren't too bad. There were even a few decent scientists out there. The first time Jack had met Daniel, he'd been perturbed by his gung ho enthusiasm, his ability to see the best in every situation, the way that he just couldn't follow an order to save his life. Literally. And then there was Carter. The brilliant scientist with the feminist pain-in-the-ass attitude who could take orders, but was always convinced she was right. And, annoyingly enough, she usually was. He'd dealt with a lot of people over the years he wouldn't normally have even bothered to know. He'd learned not to judge too quickly, not to take for granted that the oddball guy with the weird ideas might actually be good for something. Felger though... the gung ho, hero worshipping, annoying pain-in-the-ass, couldn't take an order to save his life, overconfident... Twisting around, Jack glanced over at Teal'c, who was doing his best to Kel No Reem behind a boulder between Jaffa attacks. Jack wished for the forty-fourth time that he were back on Earth, showered, shaved, and fed. He'd let Felger live. This time.

The End

(Ozymandia, Internet, 2004)

VIII.0200, In the Airoponics Bay by Monkee

Title: 0200, In the Airponics Bay

Author: monkee

Email: wiecek@earthlink.net

Series: Voyager

Rating: G

Codes: J/C

Part: 1/1

Date Posted: 16 January 2001

Summary: Janeway receives some disturbing news from home.

Author's Notes: Consider this a kind of AU '0200, At the Night Owl.' Because I really am a J/C sap at heart.

A nagging concern for Kathryn was keeping Chakotay awake. Finally he got up, got dressed, and went looking for her. She'd received a personal message in the data stream today, and had been distracted ever since. When he'd brought it up, she'd changed the subject, and since he didn't want to pry, he just dropped it. But now he wondered - was she all right? Had she gotten some bad news about her family or something? He decided he should perhaps have pushed a little harder - maybe she really needed a friend. He had to ask the computer, but he finally found her in the airponics bay, of all places. While he often went there to relax, he was pretty sure she never did. When he walked in, though, she was sitting on the bench that Neelix had set up with her legs curled under her, sipping at a cup of coffee. She looked a little surprised to see him, but she smiled and said hello, and he didn't feel like he was intruding. He sat down beside her.

"You're up late," he observed.

"Mmm-hmm," she replied, non-committally. She was staring absently at the tangled green vines on the stand in front of them.

"You know," she said, "this is the first time I've ever come in here just to sit. It's nice in here. It reminds me of Kes. I was just thinking of a conversation she and I once had."

She fell silent and continued to gaze at the plants. She didn't seem inclined to elaborate. After a few moments, he cleared his throat.

"Are you all right? You've been a little quiet ever since we downloaded that data stream this morning."

She sighed, then turned to look at him.

"I'm fine," she said, "just a little...confused. I got another message from Mark, the man I was engaged to..."

"I know who Mark is, Kathryn," he said.

His voice was even enough, but the mention of Mark's name had put a knot in his stomach instantly. She looked over at him in surprise when he interrupted, but then just nodded.

"What did he say?" he asked.

She frowned. "It was a very strange message," she said. "He told me a little about my dog, a little about my sister, a little about his work, then he just happened to throw in that 'oh, by the way, he was divorced now.'"

He opened his mouth, closed it, pursed his lips, and nodded. Calm. He had to stay calm.

"How do you feel about that?" he asked. Calmly. An expression of tolerant amusement flickered across her face at his careful, probing, psychologically sound question. But she gave it some thought, then answered.

"Honestly? A little guilty, I think," she said. "I'm sure finding out I was alive had to have put a strain on their relationship."

He chuckled - more to break his own tension than anything else.

"Well," he said, "it's hardly your fault that you're still alive."

She laughed. "That's true," she agreed. Her smile faded. "I don't know," she said. "He didn't come right out and ask it, but I sensed a question in that message. What could he be thinking, though? We're still forty years from home. Does he honestly think that he and I can have a future together? It's crazy!"

His mind was reeling at this turn of events, but he forced himself to be cautious. He was her friend. He needed to help her work through this, not impose his own biased views.

"He knows you pretty well, Kathryn," he said, gently. "Maybe he's banking on you getting home a lot sooner. And we might, after all. You never know."

She screwed up her face, skeptically. "I hope we do, but I would never assume such a thing."

He took a deep breath, and plunged on. This conversation was killing him.

"For the sake of argument," he said, "assume we do. If we found a wormhole tomorrow, and wound up orbiting earth by dinnertime, what would you do about him?"

She let out a wry snort at the unlikely scenario, and rolled her eyes, but considered the question.

"I don't have any idea!" she finally said, exasperated. "How could I know?"

She stood, abruptly, and paced back and forth once in front of him. Then she turned and pointed at him - not angrily, but emphatically. "I'm not the same person I was. I don't think I'll ever be the same again."

"No," he agreed. "None of us will be. You can't live through something this extraordinary without being changed."

She sighed, and sat back down. "When I think back to before all this started...it seems like another person's life. I mean, I actually used to think about my 'career,' Chakotay. When I was on earth, I used to go to all the right parties, and eat out at restaurants, and travel with Mark, and it was all so...normal. I can't imagine ever being like that again. Ever."

She stopped, and he saw her eyes fill with tears. He forced himself to sit in sympathetic silence.

"And Mark," she said, rubbing her forehead, and getting her breathing back under control. "I just...I don't know. I think I let go of him a long time ago. Before I even got his first message, honestly. I got used to the idea that he just wasn't part of my life anymore, and I...moved on. I had to. If we got back tomorrow, going back to him would just feel...all wrong. I've never been very good at going back." She leaned back on the bench and closed her eyes, some of the tension draining away. "And really," she said, after a moment, "he's better off without me."

"I wouldn't say that," Chakotay said.

"No, he is," she said. "He doesn't understand, but he probably wouldn't be in love with the woman I've become. And that's all right, because frankly, I don't think I love him either. Or I do love him - I'll always love him, really - but it's different now."

She opened her eyes again, and turned to look at him. He knew she was finished now - all talked out. She seemed relieved, too, and looked better than she had all day. She smiled, and said, "Thank you for coming here, Chakotay, when you should be asleep. I think I really needed to talk to someone about this."

"That's okay," he said. "That's what friends are for, right?"

Her eyes filled again, and she gazed at him affectionately. "I've never had a friend like you," she said, softly. He reached for her, and gently lifted her chin with his hand. He meant to just say goodnight, but found himself drawn towards her. He kissed her, softly, on the lips, and didn't pull away. She didn't either, and, in fact, responded to him, subtly - moving her lips over his, and reaching up to touch his face, too. It wasn't an aggressive or passionate kiss, but it was...nice. They pulled apart slowly, opening their eyes, staying in contact. He kept his hand on her face. She took a breath, and opened her mouth to speak, but he silenced her with a thumb on her lips and a whispered. No.' He didn't want to talk about this. Talking about it would make it an issue, and he would rather that it remain a tenuous promise - that one day, perhaps, when circumstances had changed, their friendship might deepen into something else. She nodded, understanding.

"Goodnight, Kathryn," he said, quietly. "Sleep well."

"You, too," she replied, and he knew they were both thinking of New Earth, and their shelter, and their time together there. He stood and walked away, smiling to himself. Before the door closed behind him, he sneaked a last glance in her direction. She was looking at the plants, again. And she was smiling, too.

The End.

(Monkee, Internet, 2001)

IX.Snow – A Voyager Lullaby by Jane St Clair

Title: Snow - A Voyager Lullaby

Author: Jane St Clair (p.lapointe@sk.sympatico.ca)

Series: VOY

Part: 1/1

Rating: PG

Codes: J/7

Summary: A late night, a cup of tea, a hairbrush. A story without a trace of a plot.

Disclaimer: If a story appeared on the Internet, and no one made any money off of it, would

Paramount make a sound? (Voyager's not mine. Don't sue me. All I've got is a cat.)

ASC archive & R'rain's archive, BLTS, otherwise ask me.

This story contains no sex. I'm sorry. I promise to do better next time.

Think of this as heat-wave relief. If you'd care to tell me what you think, I'm only an e-mail away at p.lapointe@sk.sympatico.ca

Kathryn never understood why she preferred her ready room to her quarters. The latter were only a deck away from the bridge; she couldn't justify spending such late nights in her office simply on the grounds of availability. But she frequently slept on this couch, stretched out under the starfield and staring at the curve of the window until she drifted off. Maybe half a dozen people knew she kept a spare uniform tucked away for the mornings after the nights she failed to go home. She could remember racing to get dressed, taking hair pins from Tuvok as he offered them and cursing herself for not setting an alarm. The shorter hair was better for that. It was only from habit that she still kept bobby pins and claw clips in her desk. By the Earth calendar, it was deep winter. If she were in her bedroom at home, the cold would still be seeping through the windows. It would still be silent and dark and she would still be wrapped in an afghan on the edge of sleep, too lazy or too tired to get undressed. But if she were at home, the sun would eventually come up. In space, the sun didn't come up in the morning. The door chimed, and she thought she called them in, but nothing happened and her brain resumed its drifting. Sleep and snow, waking in the morning to find it was still dark and burrowing back under the covers and refusing to get up. Downstairs, Molly was whining. The dog should really go out for a few minutes, but Mark would do it if she didn't. He must have, because the whimpering stopped. And then he came back and was moving around in the bedroom, sitting by the window and watching the snow, getting hit by the worst of the draft, but surely at his age he could take care of himself. It was comforting just to have someone else in the room, watching over her. Those sharp, abrupt blue eyes.

"Mmm. Seven. How long have you been in here?" Kathryn groaned and pulled herself into a semi-sitting position.

"Approximately ten minutes, Captain. You indicated that I should enter, but when I did you appeared to be asleep. I was . . . unsure as to an appropriate course of action."

"Well it was nice of you to knock first. We'll civilize you yet."

The look she got in return was pinched and slightly offended. Seven of Nine was, for a change, sitting - cross-legged on the floor in front of the couch. She seemed a little ruffled, but Kathryn thought it might just be her imagination. A few blond strands out of place and very small dark circles pressed close against the nose hardly qualified the girl for dishevelment. The difficulty Kathryn had in getting to her feet must have been a sign of old age. Several muscles and joints protested vehemently. Kathryn shook herself out, shedding the creases in both body and uniform, padded in her stocking feet to the replicator and asked for tea. Lemon with honey.

"So, what brings you here at this time of night, Seven?"

The cups were anonymous Starfleet issue. She handed one to Seven and sank back onto the couch. One metal-traced hand fondled the cup. Whisper of cybernetic joints.

"Seven?"

Seven dipped her head to the rim of the cup and tasted the tea. She was cautious, at first, wary of the steaming heat, then curious of the smell. A pale pink tongue-tip darted out and collected a few drops, precise as a scientific measurement. Pale eyelids and blond lashes were all Kathryn could see.

"Come on Seven. What's the matter?" Using her 'Mother Janeway' voice. "Want to tell me?"

Still this silence. Kathryn found she was massaging one of her hands with the other, working out a strange warmth and tingling. She had been sleeping, dreaming of something, of home, of Mark holding her hand while she dozed. She'd had it outstretched to him. Off the bed. That was it. The strangest thing: Seven of Nine had been holding her hand. Kathryn set her tea down and came to crouch on the floor in front of the girl. Gently, she extended her index fingers and traced the dark smudges pooled under Seven's eyes.

"Where did you get these?"

"I have had difficulty maintaining my regenerative cycle," Seven said, still focussed on the teacup.

"The computer had given me to understand that you were in your ready room; I thought you might still be awake. I am . . . sorry to have disturbed you."

"No, no." Kathryn paused and rolled her shoulders, wincing as she heard the joints crack. "I shouldn't have nodded off. It's all right. Are you saying you can't sleep?"

"I do not "sleep," as such. I am . . . restless. I regain consciousness at unscheduled times and find myself behaving irrationally."

"How so?"

"I find myself looking for things which I do not possess. I feel as if I am missing something, but I do not know what it is." The next words were very human. "I miss . . ." Confusion in the blue eyes.

"What, Seven?"

"I miss my mother."

No tears. Just a shuddering that rocked the remains of her tea.

Kathryn wrapped an arm around Seven's shoulders and marched her to the couch.

"Sit."

The brush was where she'd left it, at the back of her desk drawer. Sitting behind Seven, she pulled out the individual pins holding that blond hair in place and held them between her lips while she shook the mass of it free. Around Kathryn's fingers, it felt damp from sweat and shower moisture that had never evaporated. She wrapped one arm across Seven's chest, feeling the collar bone against her forearm, and with the other she started brushing. Long, deep strokes, massaging the scalp and pulling bristles through the thickest blond hair she'd ever seen. Kathryn could remember letting her mother do that for her, she could remember doing it for herself when she needed to relax. The constant hair brushing of storybook princesses had very little to do with boredom and a lot to do with comforting fears. No devious wizards, no dragons, no dungeons. No monsters or abandonment.

"Shhh. No, my Seven should never have to be lonely."

Seven's two hands clasped the supporting forearm in a grip that gradually relaxed into gentle contact. There was no resistance left in that hair. Leaving the brush on a cushion, she eased Seven back against her shoulder and rocked them gently back and forth. Her free hand measured the wide cheekbones and the straightness of the nose.

"That's my girl," Kathryn whispered, letting single hairs catch between her lips.

How long had it been since she'd held someone like this? It felt good. It would be too much to imagine that she felt a kiss when her palm brushed Seven's lips on its way down to cup her chin and cradle the line of her throat. She'd rock this girl until they both relaxed enough to sleep and walk her back to bed if it meant she could wrap her arms around this body one more time and hold her tight for a minute before she said goodnight. Seven's hair and body smelled warm. The girl had relaxed enough to doze again and Kathryn was drifting back into her fantasy. They could as easily be at home, on Earth. Twenty years ago, before she vanished, Seven could have seen winter. She was always so pale, she could have been made out of ice, the Snow Queen from a fairy tale, wrapped in Kathryn's arms because she wasn't willing to let this crystalized child go just yet.

End

(Jane St Clair, Internet, 1998)

X. The Kiss by AtieJen

TITLE: The Kiss

AUTHOR: AtieJen

EMAIL: atiejen (at) ureach.com

SERIES: TOS

PAIRING: K/S

RATING: PG-13, First Time

SUMMARY: First line Challenge. Write a story with the first line, "Kiss Me."

DISCLAIMER: Paramount/Viacom owns the copyrights on Kirk, Spock and the whole canon universe. I give them no credit for this scenario, I take no credit for their ideas, and I ask for no payment beyond the occasional feedback, so they should leave me pretty much alone.

BETAS: A very big thank you to T'Maia for all her help so many months ago!

"Kiss me," Spock said into the silent room, interrupting the fierce concentration between the rooms' occupants.

"What?" Jim Kirk exclaimed surprised.

"That's what he said," Spock answered. They were playing one of their usual chess games in the Captain's quarters and Spock wanted to break the silence. His game wasn't at its best and he decided to give up and simply talk to Jim.

"Excuse me? Who said?" Kirk asked. He was baffled, to say the least. It was quite unlike Spock to be this vague. If it were anyone else making the same claim, Jim would have put it down to some form of exuberance. But this was his Vulcan first officer who, when Jim told him biology was as natural as the birds and the bees, had said to him quite seriously, 'The birds and the bees were not Vulcan, Captain'. To Jim, it meant that the person in question either didn't know much about Vulcans and their almost obsessive privacy or he knew something that Kirk didn't know. He was well aware that logic and all it stood for was the basis of the Vulcan actions and reactions but after knowing Spock for a while, he also knew that even though it was suppressed, Vulcans did have emotions. Also, Jim wondered what Spock's reaction to such a request would have been? It was probably a delicate lift of his left eyebrow with a straight face indicating all manner of disapproval.

"The Ter'khi ambassador's aide," Spock answered Jim. When Jim continued to look at him uncomprehendingly, Spock expounded on his answer, "We were in the turbo-lift on the way to the transporter room for their departure when he suddenly said I should kiss him."

"And what was your response?" When Spock just raised his eyebrow at the question, Kirk gave him a rather sheepish look that said something to the effect of 'Stupid question' but he genuinely wanted to know.

"I mean, didn't he know that Vulcans don't kiss or what?"

With his brow still raised, Spock looked at Kirk for a moment, contemplating which answer would be best to give.

"I told him that while I was aware of the freedom of sexual expression and interaction on his planet, the same couldn't be said for Vulcans and so I couldn't accommodate his request."

"I bet that didn't go down too well with him." Jim chuckled, imagining the kind of set down Spock had given the man and the embarrassment he would have felt if he had been in the Ambassador's aide's place.

"We had reached our destination so he wasn't given a chance to respond but there was noticeable

speed in his departure from the lift and consequently, the ship." It was said with such a straight face that Jim couldn't help his laughter.

Later that evening, Jim thought back to his conversation with his best friend and first officer. He'd noticed that Spock had only alluded to the lack of sexual freedom of the Vulcan people, and not his own opinion of the question. This made Jim wonder what Spock's response would have been if someone else made the request. Rethinking, Jim eliminated the second party altogether, and wondered what Spock would have done if he was the one asking for the kiss. He slept on his thought, and the next opportunity he had to spend time alone with Spock, he enquired of his alien friend,

"May I ask you something?"

Despite all their liaisons with other people on various shore leaves, this particular scenario hit close to Jim, and he really wanted to know what Spock's answer would be.

"Of course, Captain. I will of course answer if it is possible." Spock looked at his Captain; he'd never known Jim to be shy about asking him anything, which made him think the forth-coming question might need answers he couldn't give.

"Would you have kissed him?" Jim asked quietly and watched as Spock gaped at him.

"Captain?" Spock looked straight at Jim, but the other man averted his face, so Spock couldn't see if the human was joking.

"Would you have kissed him?" Jim repeated his question.

"I'm not sure I understand your question, Captain." Spock was cautious about the reasoning behind Jim's question, and he also needed a little time to revert his thinking to give the 'proper' answer. Jim turned to look at him for a moment before asking again, "under what circumstances would you have kissed him?"

"It is not logical to ask me that, Captain, the situation is what it is and there would never be such an occurrence between the ambassador's aide and myself."

This did not satisfy Jim, so he pressed, "So what would you have said if I were the one to ask?"

With his typical raised brow, Spock queried, "are you asking, Captain?" Spock had never known Jim Kirk to be flippant about his personal life, especially when talking to him so he assumed that the other man was serious about his question. Ever since his aborted marriage to T'pring, Spock awaited Kirk's acknowledgement of the bond between them. Spock knew that the only thing that got him through the Blood fever during his plak tow, was his strong attachment to his Captain. Spock wouldn't object to a sexual relationship with Jim Kirk and having been in Kirk's mind a few times, he knew the human had a strong mind; strong enough for his Vulcan one, if only Kirk could accept it. Another deterrent that Spock had was that he'd never seen Kirk in a relationship with another male, even though he had his suspicions about Gary Mitchell. So he wondered if Kirk would accept him. Spock came out of his musings to hear Jim stammer through his answer, "No--Maybe--Okay, yes I'm asking."

"Then ask, Captain." He needed to hear it from Jim so that there would be no misunderstandings at a later time. They had long since abandoned the chess game so Jim stood and walked round the table

until he was standing just opposite his First Officer. With a little trepidation in his voice, Jim invited, "Kiss Me."

He got slightly nervous when Spock gave him no response for a while, just staring at him. But after what seemed like an hour but was no longer than a couple of seconds, Spock stood up and holding Jim's face, brushed his lips against Kirk's in a fleeting kiss. Jim stood still, silently questioning Spock with his eyes. For a time, they had a complete and silent conversation, and finally the Vulcan broke the spell.

"Jim, I've been waiting for you to ask," Spock told his friend, and pressed his lips to Jim's. This made Jim moan and open up to the invading lips and for the first time, Jim felt the alien tongue invade his mouth. Lost in the sensation, all Jim could do was suck on the invader, and hold on for the ride of his life. It was unlike anything he had ever felt and somehow, Jim knew he'd never feel it again because independent of where they went from that point, he knew this would always be their first kiss.

The End

(AtieJen, Internet)

XI.Land of the Living by [Catch22Girl](#)

Date: Friday, April 05, 2002 10:07 PM

Title: Land of the Living

Author: Catch22Girl (FirePhile@aol.com) Category: SRR (Scully/Reyes) PWP, VA

Rating: R

Warning: F/F

Summary: Monica sometimes looked at her as if she could see through all the walls and lies. Monica was unclassifiable.

Disclaimer: These characters are not mine, they belong to 1013, FOX, and CC&Co.

"So many things we just don't see

Some people always cryin'

Some people just stop tryin'

And I was slippin' away

You came and pulled me though"

-Land of the Living by Don Henley

Scully looked at the mirror. The mirror stared back. The bruise on her neck didn't go away. The *love* bite on her neck didn't fade. She turned this way, and that way, judging herself with a vaguely critical eye. For the first time in, well, months, her face was flushed, not drawn and pale. She felt worn out but not tired. Her mind for once was not telling her to just make it through the day. Thursday was no longer a day before Friday, before the weekend, before Monday in a circle that never had any ending. No, the circle was broken, the record of her life had slipped slightly -- had finally gone onto the next

song. The endless cycle of thinking "Williammulderwilliammulderwilliammulder" had paused. She could only stand and contemplate her reflection. Yet, somehow, she felt at peace. A feeling she didn't think she deserved. A sensation that was alien and it felt impossible. She hadn't cheated on him, for that to happen they would have had to be in a relationship. When he left, she never asked him to be faithful, and he never demanded her loyalty. She knew he had no room in his heart for other women, he knew that what they had was something that most people would walk on their lips through busted glass to even feel for an instant. She loved him more than life itself, she would die for him, she desired him, his faith in her was the only thing that got her out of bed some days... But...then things took a path she'd never suspected. Monica. Even her name sent a shiver through her. Scully smoothed down her hair, or tried to, she thought impulsively that she should get it cut. Perhaps shorter, it was getting too long. Maybe a different color, something like a blonde, or a darker red. It was time for a change. Fate was beginning to push her in a different direction. Yesterday, Monica had watched William as a favor. After the fiasco with mom, Scully preferred to have William babysat by someone with a gun. Monica was almost as good a shot as she was. Scully had a late lecture and a meeting with fellow professors that quickly disintegrated into endless red tape and backstabbing. Afterwards, she arrived home, kicked off her high heels and found William asleep and Monica napping on the couch. Monica was still wearing her work clothes and was using her leather jacket as a sort of blanket. Monica had placed her shoes near the sofa and she slept on her back, one leg slightly bent, her head turned to the left. Scully had thought about waking her, but truthfully she knew that Monica had been up since the night before on a stake out. It had been unfair to ask Monica, but, Monica had offered. Monica was always there without fail. Monica, who she could never quite refer to as Reyes. Monica sometimes looked at her as if she could see through all the walls and lies. Monica was unclassifiable. Scully usually could make pretty quick judgements about people. Only twice had she been proven completely wrong. Agent Doggett was the other case. She sat in a chair near the couch, trying to get up enough energy to make some sort of dinner. She wasn't very hungry, but then again, food was one pleasure she'd given up after giving birth. Only had three months to get back into fighting shape after all and she was proud of the fact that she was almost back to her old self. At least in muscle tone. Emotionally, she was so far from herself she looked at pictures and sometimes couldn't recognize who was in them. Her mom had forced her into pictures at Christmas time. She hated those pictures. William was gorgeous, as usual, but she was barely there. A shadow really, and the sadness, god she hated the heartbreak that she saw in her expression. Mirrors had become something to avoid. Even looking into one made her depressed, the tears always started against her will.

"Dana," Monica whispered as she turned her head.

Monica was the only one who called her Dana almost consistently. Scully knew that her name was never associated with something good. This was a nightmare. She knew it.

"Monica."

Monica snapped awake, and then smiled sheepishly. Scully'd never noticed how sincere her smile was before.

"Dana, I'm sorry about falling asleep...is William okay?" She sat up and draped her jacket over the back of the sofa.

"Yes, he's fine and sleeping soundly. That's what you should be doing. Thank you for watching him."

"Anytime." Monica grinned in return. She reached for her shoes and suddenly Scully didn't want her to leave, she didn't want to be alone.

"Up for a drink?" She asked softly, as she said everything nowadays, in a voice barely above a whisper, her voice rough and raw from nightmares she couldn't recall.

Monica glanced at her quickly, "Sure. What do you have in mind? Wine? Tequila? "

"I don't have any alcohol. Orange juice?"

"Yes, that'll be great." Monica stood and followed her to the kitchen.

Scully opened the fridge and pulled out the container. She placed it on the counter.

"Drinking from the bottle?"

Scully saw the lipstick mark and blushed slightly. "I'm sometimes in a rush, in the mornings..."

Monica grinned, "I do the same thing, it'll be our secret."

Against her will, Scully found herself grinning in return. Monica just had this way of making things seem okay. Sometimes, Scully had this desire to spend more time with her, just because, somehow, she centered her. Forced her to examine situations and most importantly, was someone she could trust. Trust was important. And then she touched Monica's hand and looked into her eyes. Monica held her hand gently. It had been so long since Scully'd felt friendship and understanding from another woman. Then, Monica moved her thumb slightly, gently caressing Scully's knuckles. Scully gasped softly against her will.

Monica looked at her again, "Dana." She said simply.

"Monica," Scully whispered.

"I have to go." Monica said suddenly.

"Why?"

"Dana...I like you." Monica said directly, not one to ignore the green three-headed monster in the middle of the room.

As per most of Scully's life changing moments, the important part of the conversation happened wordlessly. The look Monica gave her was more than friendship and Scully noticed it immediately.

"Oh,"

"More importantly, you're taken, even if you weren't straight."

"Monica..." And suddenly, kissing her was the most natural act in the world, a soft kiss, but directly on the lips and with just a hint of pressure.

"I never said I was straight," she whispered, feeling on the edge of a cliff but wanting to fall.

Needing to fall. Her response wasn't expected. It was like something came alive in those warm brown eyes, and the kiss Scully got in return almost brought her to her knees. The pressure, the feel of Monica's soft tongue against hers, against her teeth, the lust that ignited deep inside of her, a desire that had her hormones swirling. Scully found herself against the fridge and all thought ceased. Monica's hands were in her hair, and then Monica started to kiss her jaw, her neck, oh god that *one* spot that caused her to gasp and grab onto Monica's hair. Her hair was soft, not held down with products, and smelled like springtime. Monica kissed her neck open mouthed, and her tongue was sending flashes of light behind Scully's eyes.

"Monica," Scully moaned softly. She wore a turtleneck, she felt Monica's hands slip underneath, and she gasped as her thumb brushed against her nipple.

"I want to make you feel better," Monica whispered into her ear. She caressed Scully's breasts through the bra.

"I want to feel better," Scully whispered in return and wished she wore a skirt. Monica nudged her thigh between Scully's legs and began to thrust slightly. The pressure was just enough, and Monica caressed her breasts like she'd been trying to get men to do for years and Monica kept whispering in her ear, she was losing count of time, the world began to spin, and all she wanted was to be touched. It was not to be though, and as Monica bit down on the side of her neck a little harder than before and Scully rocked faster on her thigh, she saw the lights flicker behind her eyes, her breathing speed up...and then...she shuddered and it felt like a great burden had been lifted from her mind.

"Dana? Are you okay?"

Monica had her arms around her, and was looking at her with compassion.

"I'm fine. I'd be better if we moved this to my bed." She smiled slightly, wickedly she hoped, because a side of her buried for a long time was coming out to play.

"Later?" Monica grinned slightly and caressed her face with the back of her fingertips. . "I haven't really slept in 24 hours."

"You're right you should sleep. Will you be okay driving?"

"I'll be fine."

Monica put on her shoes, the high heels making her even taller. She grabbed her jacket and wore it, flipping her hair with her right hand so it lay over the collar. Scully wanted to touch her hair again. She followed her to door, wanting to ask her to stay. Yet she knew the words would never come out. "Dana, I'll be rested by the weekend." Monica whispered and hugged her tightly. A warmth spread through Scully's body.

"I'm gonna hold you to that," Scully answered shakily and closed and locked the door. She slept soundly for the first time in months. Her time in front of the mirror was cut short by a cry from the next room. William, she thought, as she turned around and felt the sun on her face. Her world started up again, the feeling of peace gradually slipped away. Yet, she had hope that she could find it again, sometime soon. Hopefully, during the weekend.

END

(Catch22Girl, Internet, 2002)

XII. Afternoon Off by Louise Wu

Title: Afternoon Off

Author: Louise Wu (toes@att.net)

Website: <http://lzl.dreamhost.com/>

Fandom: X-Files

Pairing: Sk/M

Rating: NC-17 for male/male sex.

Summary: Walter's playful side comes out with his brand new lover.

Archive: Basement, CKoS, WalterTorture, all others please ask.

Spoilers: None.

Beta Thanks: Zoe T, Loren Q, Ness, Lyrical Soul.

Inspiration Thanks: Zoe T, Lyrical Soul, Ness, JiM. And A. Leigh-Anne Childe for Mulder babbling during sex.

Disclaimer: Chris Carter and 1013 Productions own the X-Files series characters. The rest are mine. No infringement of rights is intended.

I sign the last report and drop the entire bundle on Kimberly's desk at 2:01 on Friday. "I'm going home."

Kimberly's blue eyes flash up at me, trying to figure out if I'm ill. I beam at her beatifically. Two minutes after I'm gone, she'll no doubt have an emergency team from the nearest mental hospital on stand-by. With a shrug, I grab my coat and head for the door. Nothing could ruin my mood this afternoon. By the time I drive out of the Bureau parking garage, Mulder's plane will have landed. Baring routine flight delays, he should get to my condo before I do. Mulder. Special Agent Fox Mulder. My lover since last weekend. Since he came to my place at 3 A.M. Saturday morning and wanted to talk. He's never talked less. I fucked him five times in two days. Poor boy could barely walk on Monday. I do plan on demonstrating a little restraint this weekend. Proving that I can appreciate the gentler aspects of sex. Constant fucking can be a little monotonous... well, no. My cock in Mulder's tight ass could *not* ever be described as monotonous. But still, I need to show him that I have other subtler talents. And I would like to see more of him than the back of his head and his-- admittedly inspiring--round butt. No sign of his car on my street, but maybe he took a cab from the airport. I catch myself whistling in the elevator. When I open my front door, the living room is empty, but I have a feeling that he's here somewhere. I jettison my jacket and place my gun in its special drawer. Then I jog up the stairs and into the bedroom. What I see there makes me chuckle. Mulder is lying on his back, feet and long legs sticking out from under the bed. No doubt exploring the

underside of my box springs for mutant dust mites or something. I get the germ of a wicked idea and call out, "Don't move."

He doesn't make a sound. It makes my cock twitch. I squat on the floor next to him. At first, I think to unzip his black boots and strip him completely, but I'm feeling impatient, so instead I grab his ankles and tug. Just a foot or so until his hips are visible. I reach for the buttons of his jeans, hearing a sudden gasp from underneath the bed. Hang on, Mulder. You're going to enjoy this. His body is quivering a little, probably not expecting *this* from staid old Walter. His cock isn't even hard, but I know how to fix that. I pull his 501's down far enough to fully expose his cock and balls. I lean over and swipe his dick with my tongue. This simple action produces another delicious gasp. I am *so* glad I left the office early today. A few licks and his cock is responding quite nicely. I suck the head into my mouth, tasting him for the first time. I sigh around the tasty obstacle. I haven't done this in a long time. Too damned long. I nibble on his flesh, feeling very pleased with myself as it rapidly engorges. Filled out, it's even bigger than I thought. Of course, I've never tried to swallow it before. I work my tongue on the underside of his erection and then suck him down into my throat. A throaty moan comes from under the bed. Is this what it takes to get you to go nonverbal, Mulder? That's good to know. When I fucked him he babbled into the pillow about utter nonsense, some weird Mulder version of talking dirty. I personally prefer a good old fashioned moan to a discussion of bizarre sex practices in Sci-Fi novels. If I'm completely honest with myself, I'll admit that my lover's rather helpless position is turning me on immensely. Maybe later I'll tie him to the bed? I work my mouth on and off his cock, as the moans continue, getting louder with each lick. He's quite a mouthful. I give special attention to the underside and contract my throat around him each time I take him down. As his groans escalate, I'm starting to worry about disturbing the neighbors. Then it occurs to me that they're probably still at work. But for the cock in my mouth, there would be a huge grin on my face. I swallow and suck and lick until Mulder's legs are thrashing, his hips rising to meet my ravaging mouth. A sharp keening noise is coming from under the bed. Out of the corner of my eye, a shadow appears in the hall. An intruder? I reach for my holster, not quite willing to give up on the blowjob, in case it's nothing. The cock in my mouth starts to spurt. I'm so in the moment that I'm completely happy about it. Hardly caring if I'm being burgled. My own hard-on throbs sympathetically. Another part of my brain is processing the threat as I realize that my gun is downstairs, locked in the drawer. Damn. There's one in the bedside table, but I can't get there fast enough. Meanwhile, I'm swallowing Mulder's cum for the first time. One last lick of my lover's spent cock and my eyes take note of the black boots in the hall. The intruder is wearing boots identical to Mulder's. I look up into a face more surprised than my own. The gaping face of Fox Mulder. My eyes widen in horror as I look down at the well-sucked cock at the foot of the bed. Mulder leans casually against the door jam, blinking.

"Um, did I interrupt something, Walter?"

I'm completely certain I don't want to know who I've just blown. My brain stubbornly resists acceptance of the facts.

"He's wearing the same damned boots, Mulder."

Comprehension forms on my lover's face, followed by an amused smirk. He approaches the bed, squats, takes the mystery man by the ankles and yanks hard. And suddenly the frightened, but sated face of Alex Krycek appears on the floor in front of me. My brain denies the facts. Surely I haven't just given Alex Krycek a blowjob? There must be some other explanation. Krycek gives me a sheepish grin, his eyes flipping back and forth between Mulder and me. Trying to figure out which one of us is going to kill him first, I suspect. Mulder's face goes from amusement to anger in a split second. He grabs Krycek up from the floor, tugging him to his feet. "You slimy little parasite. What are you doing here?"

I'm too shocked to move. I just gave Alex Krycek a blowjob. A damned fine blowjob. At this point I want only one thing: for the past fifteen minutes to evaporate from my memory. Permanently. And Krycek's and Mulder's memories, too. Since that doesn't seem to be a viable option, I rise and retrieve a pair of handcuffs. I think I'm getting a headache.

END

(Louise Wu, Internet, 2000)

Bronnenlijst

Boeken

BACON-SMITH C., *Enterprising Women: Television Fandom and the Creation of Popular Myth*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 1992, 338 p.

BENSHOFF H., *Secrets, Closets, and Corridors Through Time: Negotiating Sexuality and Gender Through Dark Shadows Fan Culture*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

CICIONI M., *Male Pair Bonds and Female Desire in Fan Slash Writing*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

GAUNTLETT D., *Web.Studies: Rewiring Media Studies for the Digital Age*, London, Arnold Publishers, 2000, 288 p.

GILLILAN C., *War of the Worlds: Richard Chaves, Paul Ironhorse, and the Female Fan Community*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

GREEN S., JENKINS C. & JENKINS H., *Normal Female Interest in Men Bonking: Selections from The Terra Nostra Underground and Strange Bedfellows*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

HARRIS C. (1), *Introduction Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

HARRIS C. (2), *A Sociology of Television Fandom*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.

HELFORD E. R., *'A Part of Myself No Man Should Ever See' Reading Captain Kirk's Multiple Masculinities*, in TAYLOR H. e.a., *Enterprize Zones: Critical Positions on Star Trek*, Boulder, Westview Press, 1996, 303 p.

- JENKINS H. (1), *Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture*, New York, Routledge, 1992, 256 p.
- JENKINS H. (2), *At other times, like females' Gender and Star Trek fan fiction*, in TULLOCH J. & JENKINS H., *Science Fiction Audiences Watching Doctor Who and Star Trek*, London, Routledge, 1995, 294 p.
- JENKINS H.(3), *'Out of the closet and into the universe' Queers and Star Trek*, in TULLOCH J. & JENKINS H., *Science Fiction Audiences Watching Doctor Who and Star Trek*, London, Routledge, 1995, 294 p.
- LAMB P.F. & VEITH D., *Romantic Myth, Transcendence, and Star Trek Zines*, in PALUMBO D., *Erotic Universe: Sexuality and Fantastic Literature*, Westport, Greenwood Press, 1986, 305 p.
- LINDLOF T., COYLE K. & GRODIN D., *Is There a Text in This Audience? Science Fiction and Interpretive Schism*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.
- MACDONALD A., *Uncertain Utopia: Science Fiction Media Fandom & Computer Mediated Communication*, in HARRIS C. & ALEXANDER A., *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity*, New Jersey, Hampton Press, 1998, 288 p.
- PENLEY C., *NASA/Trek: Popular Science & Sex in America*, New York, Verso, 1997, 280 p.
- PALUMBO D., *Erotic Universe: Sexuality and Fantastic Literature*, Westport, Greenwood Press, 1986, 305 p.
- PULLEN K., *I-love-Xena.com: Creating Online Fan Communities*, in GAUNTLETT D., *Web.Studies: Rewiring Media Studies for the Digital Age*, London, Arnold Publishers, 2000, 288 p.
- RUSS J., *Magic Mommas, Trembling Sisters, Puritans & Perverts*, New York, The Crossing Press, 1985, 119 p.
- SCHUTTE X., *Damesliefde: De Beste Lesbische Verhalen uit de Nederlandse Literatuur*, Amsterdam, Uitgeverij Bert Bakker, 1995, 262 p.

Internet

A brief history of the Dark Shadows legacy, Dark Shadows, 2003, on line op:

<http://www.darkshadows.com/main.html> (24/1/2004)

Angst, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=a> (26/01/2003)

ATIEJEN, *The Kiss*, All Ages Kirk/Spock Archive, on line op: <http://www.thyla.com/theKiss.html>
(29/02/2004)

Author's Notes, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://writersu.net/?link=dict&letter=a&mode=letter&page=3> (26/01/2003)

BANKS C., *The Science Fiction and Telefantasy Databanks*, CliveBanks.co.uk, 2004, on line op:

<http://www.clivebanks.co.uk/display.htm> (14/2/2004)

Beta Reader, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=b> (26/01/2003)

BIJL M., '*Captain, I wish to indulge in non-reproductive copulation with you*': *Fanfiction*, In: Zijaan
Zij magazine, 2002 (s.d.) JUBILEUMnummer 7, p. 22-24, on line op:

<http://www.zijaanzij.nl/archief/07-2002/fanfiction.pdf> (9/7/2003)

Canon, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=c> (26/01/2003)

CATCH22GIRL, *Land of the Living*, Scully Slash Archive, 2002, on line op:

<http://scullyslash.ditb.org/archive/2/landof.shtml> (03/04/2004)

Challenge, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=c> (26/01/2003)

Characters, Startrek.com, 2003, on line op:

<http://www.startrek.com/startrek/view/library/characters/index.html> (26/07/2003)

Charmed, The WB, 2004, on line op: <http://www.thewb.com/Shows/Show/0,7353,1156,00.html>
(24/02/2004)

CONDON P., *Blake's 7*, BBC 7, 2004, on line op:

<http://www.bbc.co.uk/bbc7/drama/progpages/blakes7.shtml> (24/02/2004)

D.A. Miller, Princeton University Press, 2003, on line op: <http://pup.princeton.edu/titles/7620.html> (21:02/2004)

Disclaimer, Writers University, 2001-2002, on line op: <http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=d> (26/01/2003)

Drabble, Writers University, 2001-2002, on line op: <http://writersu.net/?link=dict&letter=d&mode=letter&page=2> (26/01/2003)

Draft, Writers University, 2001-2002, on line op: <http://writersu.net/?link=dict&letter=d&mode=letter&page=2> (26/01/2003)

Dr. Elyce Helford, Middle English Middle Tennessee University, 2004, on line op: <http://www.middleenglish.org/Profiles/helford.html> (21/02/2004)

Femfic, 2003, on line op: www.femfic.org (26/07/2003)

G, Voluntary Movie Rating System, 2000, on line op: <http://www.filmratings.com/questions.htm#Q5> (26/01/2003)

GB, *The Diary of Kathryn Janeway*, G.Brooke Fiction, 2004, on line op: http://www.gbrooke-fiction.com/fiction/fanfction/fanfic_shortstories/diary_kj.htm (29/02/2004)

Gen, Writers University, 2001-2002, on line op: <http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=g> (26/01/2003)

Het, Writers University, 2001-2002, on line op: <http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=h> (26/01/2003)

JANE ST CLAIR, *Snow-A Voyager Lullaby*, Trekiverse, 1998, on line op: <http://www.trekiverse.org/startrek/startrek/story/voy/SnowAVoyagerLullaby> (03/04/2004)

Joanna Russ, Femspec, 2003, on line op: <http://www.femspec.org/bios/joannaruss.htm> (22/02/2004)

LOUISE WU, *Afternoon Off*, LZL Slash Factory, 2000, on line op: <http://lzl.dreamhost.com/Stories/AfternoonOff.html> (03/04/2004)

Mary-Sue, Fannish Definitions, 2003, on line op: <http://www.katspace.net/fandef.php> (8/12/2003)

MATTHEWS D., *Modus Operandi*, The Authorised Guide to the Professionals, 2001, on line op: <http://www.personal.u-net.com/~carnfort/Professionals/profs.htm> (24/01/2004)

Meet Nikita, USA Networks, 2004, on line op:

<http://www.usanetwork.com/series/nikita/meetnikita.html> (24/02/2004)

MONKEE, *0200, In the Airponics Bay*, Trekiverse, 2001, on line op:

<http://www.trekiverse.org/startrek/startrek/story/voy/0200InTheAirponicsBay> (29/02/2004)

NC-17, *Voluntary Movie Rating System*, 2000, on line op:

<http://www.filmratings.com/questions.htm#Q5> (26/01/2003)

OZYMANDIA, *Scientists, Snakes, and Imminent Death*, Stargatefan.com, 2004, on line op:

<http://www.stargatefan.com/fictionms/ScientistsSnakesandImminentDeath.htm> (03/04/2004)

Pairing, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=p> (26/01/2003)

PG, *Voluntary Movie Rating System*, 2000, on line op:

<http://www.filmratings.com/questions.htm#Q5> (26/01/2003)

PG-13, *Voluntary Movie Rating System*, 2000, on line op:

<http://www.filmratings.com/questions.htm#Q5> (26/01/2003)

PWP, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://writersu.net/?link=dict&letter=p&mode=letter&page=2> (26/01/2003)

R, *Voluntary Movie Rating System*, 2000, on line op: <http://www.filmratings.com/questions.htm#Q5>
(26/01/2003)

Rating, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://www.writersu.net/?link=dict&mode=letter&letter=r> (26/01/2003)

Slash, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://www.writersu.net/?link=dict&letter=s&mode=letter&page=2> (26/01/2003)

Smut, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://writersu.net/?link=dict&letter=s&mode=letter&page=2> (26/01/2003)

Spoiler Warning, Writers University, 2001-2002, on line op:

<http://writersu.net/?link=dict&letter=s&mode=letter&page=3> (26/01/2003)

The Slayer Buffy, UPN, 2004, on line op:

<http://www.upn.com/shows/buffy/bios/characters/buffy.shtml> (24/02/2004)

What is Dark Shadows?, Dark Shadows Collectible News, 2001, on line op:
<http://www.widowshill.com/faq.asp> (24/01/2004)

Xena, Scifi, 2004, on line op: http://www.scifi.com/xena/xena_bio.html (24/02/2004)

Illustraties

BBCprograms, 2002, on line op: <http://www.bbcprograms.com/pbs/catalog/blakes7/blakesphoto.htm>
(24/02/2004)

Clark/Lex, Drink Martini With The Beautiful People, on line op: <http://www.marysia.com/clex01.jpg>,
(18/01/2003)

Collinwood, 2004, on line op: <http://www.collinwood.net/media/gallery/> (24/02/2004)

FARFALLA, *Shadows*, Kirk/Spock Happyplace, on line op:
http://cosmicduckling.com/spirk/Shadows_by_Farfalla.jpg (24/02/2004)

Londonpostcard, 2003, on line op: http://www.londonpostcard.co.uk/card_pages/ga/ga2260.htm
(24/02/2004)

Scully/Reyes, Mist's homepage, on line op: <http://sapphicmists.50megs.com/Graphics/Image12.jpg>
(18/01/2003)

Startrek, 2004, on line op: <http://www.startrek.com/startrek/view/series/index.html> (24/02/2004)